

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 26510-74000 ΦΑΞ: 26510-79286 - tozagorimas@gmail.com

ΕΤΟΣ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ
ΕΝΝΑΤΟ
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 461
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
2016

Διαβάζεται από 2.000 οικογένειες Ζαγορίσιων στην Ελλάδα και σ' όλον τον κόσμο

ΚΩΔΙΚΟΣ 092571

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΩΣΤΟ ΔΡΟΜΟ

Στο πρωτοσέλιδο τούτου του τεύχους δεν θα ασχοληθούμε, ακόμα, όπως τον τελευταίο καιρό με το εσωτερικό πρόβλημα του περιοδικού μας, δηλαδή για τον αγώνα της συνέχισης της έκδοσής του. Αυτό θα εξαρτηθεί από την ευθύνη όλων μας.

Το σημερινό πρωτοσέλιδο το καλύπτουμε με ρεπορτάζ που πήραμε από τον τοπικό τύπο και με ευχαρίστηση το διαβάσαμε γιατί αφορά σεκάποιες προτάσεις του Δήμου Ζαγορίου που θεωρούμε σωστές και με πρόσημο την ανάπτυξη αν υλοποιηθούν.

«Το Ζαγόρι μας» χρόνια τώρα, έγινε ίσως κουραστικό με το να επαναλαμβάνει, πως πρωταρχικός παράγων ανάπτυξης της υπαίθρου είναι ο πρωτογενής τομέας μέσα από συλλογικές οργανωμέ-

νες προσπάθειες. Ευχόμαστε οι παρακάτω προτάσεις του Δήμου που αναδημοσιεύουμε να αποτελέσουν την αρχή της στροφής στον τομέα αυτό.

Επίσης απόλυτα θετική ήταν κατά τη γνώμη μας η συμμετοχή των δύο Δήμων της περιοχής μας, εκείνων των Βορείων Τζουμέρκων και Πωγωνίου στην «Πρώτη Πανελλήνια έκθεση εναλλακτικού τουρισμού NOSTOS EXPO 2016» που έγινε πρόσφατα στη Ναύπακτο υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού. Αναρωτιόμαστε πού οφείλεται η μη συμμετοχή του Δήμου Ζαγορίου (κατά κύριο λόγο τουριστικός) στη διοργάνωση αυτή.

«Το Ζαγόρι μας»

Δράσεις για ανακύκλωση, φαρμακευτικά φυτά και ασθένεια των πλατάνων

ΤΡΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟ INTERREG ΕΛΛΑΔΑ-ΑΛΒΑΝΙΑ ΚΑΤΕΘΕΣΕ Ο ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τρεις προτάσεις για ισάριθμα έργα που, εφόσον, εγκριθούν, θα συμβάλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στήριξης της επιχειρηματικότητας, κατέθεσε ο δήμος Ζαγορίου στο πρόγραμμα διασυνοριακής συνεργασίας Ελλάδα-Αλβανία 2014-2020 Interreg IPA.

Η πρώτη πρόταση αφορά το έργο «Ανακύκλωση στερεών αποβλήτων σε αγροτικές και αστικές περιοχές», το οποίο στοχεύει στη βελτίωση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στη διασυνοριακή περιοχή Αλβανίας και Ελλάδας, προσθέτοντας ανακύκλωση στα υφιστάμενα συστήματα. Επικεφαλής εταίρος είναι το τμήμα Φυσικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και συμμετέχει επίσης ο δήμος Αυλώνας Αλβανίας.

Στην προώθηση, ενίσχυση και υποστήριξη των καλλιεργειών φαρμακευτικών φυτών –που αφθονούν στο Ζαγόρι– ως επιχειρηματική δραστηριότητα, στοχεύει το έργο με τίτλο «Καινοτόμες δράσεις για την αξιοποίηση των φαρμακευτικών φυτών στη διασυνοριακή περιοχή Ηπείρου-Αλβανίας». Εταίροι του έργου είναι το τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (επικεφαλής) και οι δήμοι

Ζαγορίου, Βορείων Τζουμέρκων, Αργυροκάστρου και Δρόπολης.

Σε ότι αφορά τον δήμο Ζαγορίου, ο ενδεικτικός προϋπολογισμός ανέρχεται σε 120.000 ευρώ, με αντικείμενο τη διαχείριση του έργου, δράσεις δημοσιότητας, διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τη βιώσιμη εκμετάλλευση και την προώθηση των καλλιεργειών φαρμακευτικών φυτών.

Επίσης, θα γίνει καταγραφή των κύριων φαρμακευτικών/αρωματικών φυτών της περιοχής, δημιουργία μόνιμης έκθεσης προβολής των κύριων φαρμακευτικών φυτών της περιοχής και κέντρο προώθησης των τοπικών προϊό-

ντων σε χώρο που θα παρέχει ο δήμος Ζαγορίου και θα λειτουργεί και ως χώρος ενημέρωσης και εκπαίδευσης, και θα εξοπλιστεί με τα κατάλληλα οπτικοακουστικά μέσα (H/Y, projector, οθόνη).

Προβλέπεται, ακόμη, η δημιουργία Βοτανικού κήπου, η παραγωγή εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού (βίντεο, ενημερωτικά έντυπα κ.λπ.) για τις ανάγκες εκπαίδευσης και προώθησης κατά τη διάρκεια του έργου, αλλά και για την υποστήριξη των μόνιμων εκθεσιακών χώρων στους δήμους Ζαγορίου και Βορείων Τζουμέρκων.

Τέλος, ο δήμος Ζαγορίου διεκδικεί να μετέχει ως επικεφαλής

στο έργο «Αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου στις περιοχές της περιφέρειας Ηπείρου και της περιφερειακής ενότητας Αργυροκάστρου Αλβανίας», με εταίρους την περιφέρεια Ηπείρου, το ΤΕΙ Ηπείρου και την περιφέρεια Αργυροκάστρου. Το έργο περιλαμβάνει δράσεις για την αντιμετώπιση της ασθένειας του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου, που προκαλείται από τον μύκητα *Ceratocystis fimbriata* f.sp. *platani*, και είναι η πλέον καταστρεπτική ασθένεια του πλατάνου διεθνώς, προκαλώντας νέκρωση των δένδρων.

Στην Ελλάδα και την Αλβανία έχει παρατηρηθεί μεγάλη εξαπλώση της ασθένειας, κυρίως στην ευρύτερη περιοχή εκατέρωθεν των συνόρων, αλλά και σε άλλες περιοχές. Μεταξύ των άλλων, το έργο στοχεύει στην ανάπτυξη καινοτόμου συστήματος καταγραφής αποτύπωσης των προσβεβλημένων δένδρων, έρευνα για την πορεία εξαπλώσεως της ασθένειας στις περιφέρειες Ηπείρου και Αργυροκάστρου, αποτύπωση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης, επεμβάσεις σε σημεία υψηλού κινδύνου, ενίσχυση της ευαισθητοποίησης του κοινού κ.λπ.

Χρονογράφημα

2016: Φθινόπωρο

Σταύρου Συκιώτη

που λέει: «**Τ' Αϊ-Μηνός εμήνυσα και τ' Αϊ-Φιλίππου αυτού είμαι**». Κι επιβεβαιώθηκε πανηγυρικά στην περιοχή του Δυτ. Ζαγοριού, όταν στις 11 Νοέμβρη, με κάλυμμα πυκνή συννεφιά στις βουνοκορφές της κοιλάδας Βοϊδομάτη, ο χιονιάς στεφάνωσε με την ασπράδα του την Αστράκα και τη Ραδόβολη του Παπίγκου. Στις 14 του Αγίου Φιλίππου, που ο ουρανός λαγάρισε κι ο ορίζοντας της κοιλάδας απελευθερώθηκε από την πυκνή ομίχλη, οι πιο πάνω βουνοκορφές φάνταζαν εντυπωσιακά. Ο χειμώνας πρόβαλε το επισκεπτήριο του.

Όστόσο, παρά τα βιαστικά χειμωνιάτικα μηνύματα, λόγω μεταβολής των καιρικών συνθηκών εδώ και αρκετά χρόνια, δεν προβλέπεται βαρύς χειμώνας. Η μεγάλη χιονόπτωση, που μετριοῦταν σε μέτρα, τα συνεχή και άγρια πρωτοβρόχια, με χαμηλές θερμοκρασίες, αναφέρονται στηΜ ιστορία των προηγούμενων δεκαετιών.

Υφίσταται και ο καιρός τις συνέπειες της εξέλιξης και της μεταβολής των φαινομένων.

Απόμερα του αναμενόμενου χειμώνα, η περιοχή της κοιλάδας Βοϊδομάτη που αντικρίζω, μου παρουσιάζει μια μαγευτική φθινοπωρινή εικό-

να. Μπαίνοντας ο Νοέμβρης, ολοκλήρωσε τη μεταμόρφωση της βλάστησης και αποτελειώσε τον μεταχρωματισμό των φυλλωμάτων, αναμόρφωσε τον ορίζοντα της ατμόσφαιρας.

Όταν το πράσινο χρώμα της χλωροφύλλης στη διάρκεια της Άνοιξης και του Καλοκαιριού εξαφανίζεται, τότε αποκαλύπτονται τα υπόλοιπα χρώματα που εμφανίζονται και χρωματίζουν κάθε γωνιά της φύσης. Είναι τα χρώματα του φθινόπωρου που κυρίως προβάλλουν το έντονο κίτρινο χρώμα, με παραλλαγές μεταξύ καφέ και χρυσοῦ-κίτρινου. Αυτή η μεταλλαγή των φυλλωμάτων έχει δώσει ευκαιρίες σε πλείστους ανθρώπους του χρωστήρα και της γραφίδας να εμπνευστούν και να παρουσιάσουν εξαιρετικούς πίνακες ζωγραφικής και εντυπωσιακές περιγραφές και απεικονίσεις στο χώρο της λογοτεχνίας.

Ο Οκτώβρης είναι ο τελευταίος μήνας της δημιουργικής περιόδου της κάθε χρονιάς. Τελειώνει η συλλογή των φρούτων και των καρπών, ολοκληρώνονται σε τρυγητοί και τα κρασοβάρελά τους και αναμοχλεύθηκαν τα σιταροχώραφα που δέχτηκαν στα σπλάχνα τους ποικίλους σπόρους, που θα γίνουν πράσινα λιβάδια στην καινούρια Άνοιξη του καινούριου χρόνου. Ροβόλισαν τα τσελιγκάτα προς τα χειμαδιά με το αποχαιρέτημα του Αϊ-Δημήτρη, για να τα δεχτεί ο Άνοιξιτικός Αϊ-Γιώργης, στη νέα τους ορειβασία. Ξύπνησαν οι καπνοδόχες των σπιτιών, με το έμπα του Νοέμβρη κι απολαμβάνουν το τρελό χορευτικό παιγνίδισμα των γκρίζων καπνών, προπομπών του Λευκού Χειμώνα.

Με τον ερχομό του ο μήνας

Νοέμβρης γυρίζει σελίδα στη ζωή των ανθρώπων. Στο ζενίθ η δημιουργικότητά τους στην περίοδο της Άνοιξης και του Καλοκαιριού, συνεχίζει ο ιδρώτας του προσώπου, ικανοποιητική η απολαβή του μόχθου.

Νυν, ο ανασασμός της κόπωσης, η ηρεμία της σκέψης, η γαλήνη του σπιτιού, ο οικογενειακός δεσμός, η θαλπωρή και η γραφικότητα του τζακιού. Όλα αυτά θα αποτρέψουν την κατάρρευση και την ψυχολογική μελαγχολία των ανθρώπων. Όλα αυτά, είναι ένα σκηνικό στη ζωή των ανθρώπων, στο ετήσιο κυκλογύρισμα του χρόνου.

«**Μεγάλος δάσκαλος της Ειρήνης και του ρεμβασμού το φθινόπωρο, αποπλίζει τις ψυχές και κατευνάζει τον πυρετό της δημιουργίας**» έγραψε ο Π. Παλαιολόγος, σ' ένα του χρονογράφημα στο Βήμα (19-10-65).

Προσθέτω ένα ποιηματάκι του Ιάπωνα ποιητή: **Κιμμοσί Σαϊόνι (1850-1941)**

«**Πού κάθε φύλλο κόκκινο πηγαίνει σαν ο αγέρας τ' αποσπάει από το δέντρο; Πετάει και περνά το δογγητό τ' ανέμου είν' ό,τι απ' το φθινόπωρο απομένει.**»

Και μια παροιμία:

«**Ο Νοέμβρης έκλεισε τα ζευγάρια στο στάβλο κι ούτε τσοπάνης στα βουνά ούτε ζευγάς στους κάμπους.**»

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΙΝΑΒΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

2 3 5 8
9 1 9 4
4 7 2 6
6 2 3 5

ΔΩΔΩΝΗΣ 73 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

τηλ.: 2651066693
κιν.: 6932857864

email: athantsinavos@gmail.com
web: www.thanastsinavos.gr

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ Τ' ΒΑΤΑΒΑΛ'

σάπηδες, αλλά και για το κουμάντο του τσελιγκάτου.

Ο Βασίλης Κ. Δαλκαβούκης στο βιβλίο του «**Η πένα και η γκλίτσα**», Θεσ/νίκη 2002, σελ. 88, δημοσιεύει μαρτυρία ότι στο Βραδέτο στο χωράφι του Λιπαρά υπήρχε καλύβι που το καλοκαίρι οι Σαρακατσάνοι το χρησιμοποιούσαν για σχολείο κι έμεινε να λένε σήμερα «στο σχολείο τ' Λιπαρά».

Στις θερινές βοσκές του Κουκουλίου, Καπεσόβου, Βραδέτου, Τσεπελόβου και Σκαμνελίου έβγαιναν πολλές χιλιάδες πρόβατα. Τα βουνά γέμιζαν ζωή από μεγάλες σαρακατσάνικες οικογένειες. Ο αρχιτσελιγκας συμφωνούσε με δάσκαλο να βγει στα βουνά να μάθει τα αγόρια γράμματα. Τα κορίτσια έμεναν στο κονάκι και μάθαιναν το νοικοκυριό και κυρίως την επεξεργασία του γάλακτος και του μαλλιού. Όρα, Ευριπίδης Μακρής, «**Ζωή και παράδοση των Σαρακατσανών**», Γιάννινα 1990, σελ. 209.

Στο δρόμο για την Γκουβοστίτσα, πιο ψηλά απ' το Βραδέτο και στο σύνορο με το Τσεπέλοβο υπάρχει μια μικρή σπηλιά που χωράει ως δέκα παιδιά, δηλαδή το σχολείο τ' Βαταβάλ'. Εδώ δίδαξε ο Καπεσοβίτης Ελληνοδιδάσκαλος Βασίλειος Βαταβάλης.

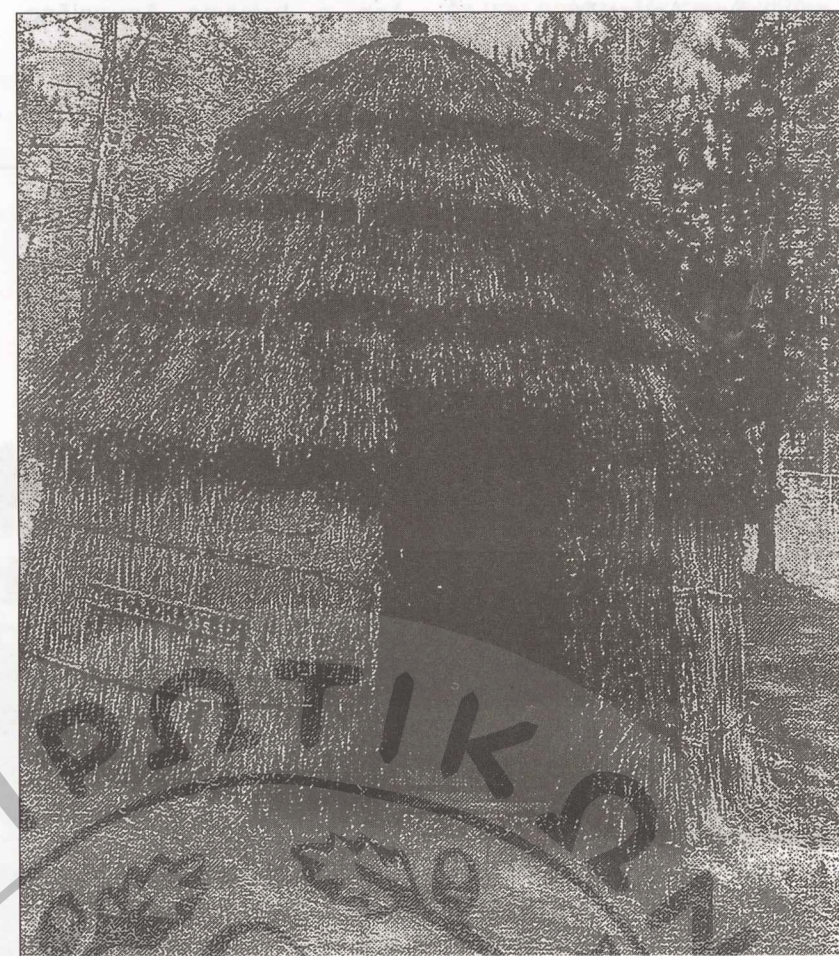
Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων Ανακοίνωση

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων εξέδωσε ημερολόγιο για το έτος 2017 με παλιές φωτογραφίες από πρόσωπα του χωριού μας. Σε μια πρώτη σειρά εικόνων απεικονίζονται συγχωριανοί μας να ασκούν ορισμένες δραστηριότητες όπως αγροτικής ή κτηνοτροφικές εργασίες, κυνήγι, ποδόσφαιρο, χορός, σχολική γιορτή, ήθη και έθιμα του τόπου όπως αποκριάτικες ή πασχαλινές δραστηριότητες και άλλες σκηνές από την κοινωνική ζωή του χωριού. Σε μια δεύτερη σειρά φωτογραφιών απεικονίζονται πορτραίτα συγχωριανών μας που από το ύψος και τα χαρακτηριστικά του προσώπου, και μόνο, μας παραπέμπουν σε μια άλλη εποχή.

Το ημερολόγιο δημιουργήθηκε χάρη στους συγχωριανούς μας που ανταποκριθήκαν στο διαδικτυακό κάλεσμά μας ή σε παλαιότερες κλήσεις μας για προσφορά παλιών φωτογραφιών τους οποίους μας ευχαριστούμε. Ευχόμαστε η έκδοση του ημερολογίου να αποτελέσει κίνητρο και για όσους δεν έχουν ήδη δώσει φωτογραφίες στο αρχείο του Συλλόγου για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης συλλογής.

Τα ημερολόγια είναι διαθέσιμα προς πώληση στα καταστήματα του χωριού μας και στα Ιωάννινα στο κρεοπωλείο Καρβούνης, Γκόγκος Ανεξαρτησίας 154, στο κατάστημα ορθοπαιδικών ειδών Καρβούνης Κωνσταντίνος 28ης Οκτωβρίου 34, καθώς και στο τεχνικό γραφείο Ζαμπάκοβα Θεόδωρου Πυρσινέλλα 10. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν, επίσης, να τα παραγγείλουν τηλεφωνικά στο 6944562969 (Ζαμπάκοβας Θεόδωρος) και θα τους αποσταλούν ταχυδρομικά.

Το Δ.Σ. του Συλλόγου

Δασκαλοκάλυβο
(Φωτ. αρχείο Ευάγγελου Β. Γιαννακού)

αριθμητική. Ο δάσκαλος και ίσως και οι μαθητές είχαν φυλλάδα (αναγνωστικό) και οι μαθητές οπωσδήποτε πλάκα και κοντύλι. Για τετράδιο κάπως δύσκολα. Ο κ. Ευάγγελος Γιαννακός, όντας παιδί, δέχτηκε να κόψει τα μαλλιά του όταν η θεία του του υποσχέθηκε να του αγοράσει τετράδιο.

Βρίσκονταν στο Μιτσικέλι στις θερινές βοσκές του Ανθρακίτη. «Το βράδυ ο μπάμπα-Γιώργος μου έφερε το τετράδιο. Το πήρα και κοιμήθηκα μ' αυτό. Η χαρά μου ήταν μεγάλη. Το πρωί είπα στη θεία μου να κόψω τα μαλλιά μου σήμερα». Όρα, Ευάγγελος Β. Γιαννακός, «**Στα σαρακατσάνικα κονάκια εκείνα τα χρό-**

νια», Ιωάννινα 2012, σελ. 31. Τα σαρακατσάνικα είχαν σεβντά για γράμματα. Στο τραγίσιο σακουλάκι έβαζαν ένα κομμάτι ψωμί, τυρί, αυγό, ελιά και κάνα κρεμμύδι. Με ζέστη ή με βροχή ξεκινούσαν απ' το κονάκι για το σχολείο, ως και δυο ώρες δρόμο. Έκαναν μάθημα, έτρωγαν στρωματσάδα και τ' απόγιομα γυρνούσαν στο κονάκι.

Αυτά στη διάρκεια του μεσοπολέμου, γιατί μετά τον πόλεμο του '40 και τον εμφύλιο οι Σαρακατσάνοι άρχισαν να κατοικούν εντός οικισμών αγοράζοντας σπι-

τια. Με δυσκολία και αντιρρήσεις τους δέχτηκαν οι Ζαγορίσιοι και μάλιστα σε κάποια χωριά δεν έγραψαν τα σαρακατσάνικα στο σχολείο. Να θυμίσω εδώ ότι στο Βραδέτο λειτουργήσε για κάποια χρόνια θερινό σχολείο θεομοθετημένο απ' το κράτος.

Απ' το δασκαλοκάλυβο, την πλάκα και το κοντύλι φτάσαμε στο διαδίκτυο και στα τάμπλετ κι όλα τα σαρακατσάνικα σπουδάζουν κι όλα γίνονται επιστήμονες. Σκληρή η νομαδική ζωή. Η κτηνοτροφία έχει πολλούς κινδύνους. Έχουν και τα σαρακατσάνικα δικαίωμα για μια καλύτερη ζωή και για προσφορά στην ευρύτερη ελληνική κοινωνία.

Απόστολος Ντιναλέξης

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΙΑΤΡΕΙΟ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΗ ΤΣΟΥΜΑΝΗ
Ιατροῦ Μικροβιολόγου - Βιοπαθολόγου

Γρηγορίου Σακκά 3, Ημιόροφος, Ιωάννινα
τηλ. 26510 78911 Κιν. 6981446689

Συμβεβλημένος με Ε.Ο.Π.Υ.Υ. και όλα τα ταμεία

Αιμοληψίες κατ' οίκον κατόπιν ραντεβού

Ο ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Στο τεύχος 457-458 του Περιοδικού μας (Ιούλιος-Αύγουστος 2016) και στη σελίδα 6 δημοσιεύτηκε άρθρο του κ. Γ. Δερμάνη σχετικό με την ίδρυση και την ονομασία του Γρεβενιτίου. Δεν είμαι ιστορικός για να εκτιμήσω τα στοιχεία που παραθέτει, αλλά με εξέπληξαν οι χαρακτηρισμοί που αποδίδει στον Ιωάννη Λαμπρίδη:

α) «ιστορική προχειρότητα του Ιωάννη Λαμπρίδη»

β) «αυτό το ανάγνωσμα στερείται αλληλουχίας και δεν αντιστοιχεί διόλου σε σοβαρή ιστοριογραφία.... Στο ιστορικό του μίξερ ο Ι.Λ. τα ανακατεύει όλα, ανιστόρητα»

γ) «αυτές οι ιστορικές προχειρότητες του παραπάνω ιστορικού δεν έχουν καμία επιστημονική επεξεργασία»

Αυτά γράφει ο κ. Γ. Δερμάνης κι αναφέρεται στα «Ζαγοριακά» του 1879, σελ. 81-82.

Πρώτη παρατήρηση: γράφει ο Λαμπρίδης «.... και αποτελεσθέν ίσως εξ ολίγων οικογενειών εκ του Καλωτά...»

Δεύτερη παρατήρηση: γράφει ο Λαμπρίδης «...εξ ων και η ονομασία ίσως εδόθη...».

Δύο «ίσως» μέχρι εδώ.

Τρίτη παρατήρηση που δικαιολογεί τα δύο «ίσως». Γράφει στη σελίδα 81 ο Λαμπρίδης: «Μεταβαίνομεν ήδη... εις την περιγραφήν των κυρίως Βλαχοχωριών, των περισσότερων των οποίων ακριβή εξιστόρησιν δεν έχει να περιμένη ο αναγνώστης, διότι οι κάτοικοι δεν ανταπεκρίθησαν εις τους πόθους μου, θεωρήσαντες μάλιστα επιβλαβή την δημοσίευσιν των Ζαγοριακών μου».

Ευτυχώς, λοιπόν, που ο Ι. Λαμπρίδης αναδεικνύεται και σε προφήτη. Κι αν θεώρησαν επιβλαβή την δημοσίευσιν των «Ζαγοριακών», για μας τους λοιπούς Ζαγορίσιους ο Λαμπρίδης είναι ιεραπόστολος.

Στα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ του Ιωάννη Λαμπρίδη, που εκδόθηκαν από την ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ στα Γιάννινα το 1971, ο Πρόεδρος της Κώστας Φρόντζος, στο προλογικό σημείωμά του γράφει: «Για τους μελετητές

της ιστορίας της Ηπείρου υπήρχε πάντα το θέμα της τεκμηρίωσης των θέσεων τους και του προβληματισμού τους πάνω σε απόψεις που μορφολόγησαν περιόδους του Ηπειρωτικού παρελθόντος και που σήμερα, μερικές απ' αυτές, αναθεωρούνται, συμπληρώνονται ή και διαγράφονται σαν εσφαλμένες».

Και παρακάτω γράφει: «Κι ήταν, πραγματικά, ιεραπόστολος ο Ιωάννης Λαμπρίδης. Οδοιπορούσε μήνες και χρόνια, σκαρφάλωνε στα κακοτράχαλα βουνά της Ηπείρου, για να

σε πολύτιμες πληροφορίες, που κυκλοφορούσαν σα ζωντανή παράδοση, μελετούσε τα κατάλοιπα του παρελθόντος, κατέγραφε εκείνους που είχαν τάξει σκοπό της ζωής τους να υπηρε-

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΤΙΝΑΛΕΞΗ

τούν το κοινωνικό σύνολο με την ευποιία, επιφανείς και άσημους, περιδιάβαζε στις πλατείες και στις ρούγες των χωριών, στις εκκλησιές και στα μοναστήρια, ερχόταν σ' επαφή με

την Λαμπρίδη την ευγνωμοσύνη της. Στάθηκε ένα από τα επίλεκτα τέκνα της και θυσίασε πολλά για την αναγέννησή της και τη μορφολόγησή του ιστορικού παρελθόντος της. Μερικές απόψεις του μπορεί σήμερα να μην ευσταθούν. Αυτό, όμως, καθόλου δεν μειώνει την τεράστια σημασία του έργου του, που έκανε κατορθωτή τη σύνθεση της φυσιογνωμίας σημαντικών των περιοχών της Ηπείρου».

Εξάλλου στα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ του Ιωάννη Λαμπρίδη, που εκδόθηκαν επίσης από την Ε.Η.Μ. στα Γιάννινα το 1971, ο Πρόεδρος της Κώστας Φρόντζος, στο προλογικό σημείωμά του γράφει: «Ιστορία, λοιπόν, κι ανθρωπογεωγραφία είναι τα «Ηπειρωτικά Μελετήματα», που τα περιεχόμενά τους υπογραμμίζουν εντονότατα το πάθος της έρευνας του συγγραφέα, την ιεραποστολική του διάθεση, την παρηρησία της γνώμης του, την αγωνιστική του προσπάθεια, την ποιότητα του ήθους του, την ανιδιοτέλεια των προθέσεών του, τη συναίσθηση του χρέους».

Εκτός απ' τον Κώστα Φρόντζο κι ένας άλλος συγγραφέας, ιστορικός και ερευνητής, ο Βασίλης Κραψίτης, εκφράζεται για τον Ιωάννη Λαμπρίδη με τα παρακάτω λόγια: «Στην περίοδο που ο Λαμπρίδης ζούσε στα Γιάννινα συγκέντρωσε με ευθύνη και πίστη στην αποστολή του αρκετό και αξιόλογο ιστορικό και λαογραφικό υλικό, το οποίο μεθοδικά και επιστημονικά εργαζόμενος, αξιοποίησε με διάφορες αξιολογικές μελέτες που δημοσιεύτηκαν σε περιοδικά και εφημερίδες της εποχής».

Συνειδητοποιώντας το ελληνικό παρελθόν και αντλώντας από αυτό χρήσιμα διδάγματα και στοιχεία για τη ζωή του σκλαβωμένου στον Τούρκο τμήματος της πατρίδας του (της περιοχής της Ηπείρου), έκανε αυτοσκοπό τη συμβολή του στην ανάσταση της Ηπειρωτικής μνήμης και στη διάρκεια του Ελληνισμού».

Όρα, Βασίλη Κραψίτη, Λόγιοι της Ηπείρου, 1430-1912, τό-

Ο Ιωάννης Λαμπρίδης και η οικογένειά του (όρθια η ανεψιά του Αγγελή). Φωτογραφία του έτους 1885. Στο πίσω μέρος της έντυπης ή φάρμα του φωτογράφου: Φωτογραφία Ζώη παπαΝικολάου Εν Ιωαννίνους

βρεθή στις αετοφωλιές των χωριών της, όργωνε τις πλαγιές και τους κάμπους και σαν εργατικό μελίσσι συγκέντρωνε στοιχεία, ενθυμήσεις, παραδόσεις, έγγραφα, κεντούσε τη μνήμη των συγχρόνων του κι αντλού-

τους παράγοντες της εθνικής και κοινωνικής ζωής, κι αφιερωνόταν, ύστερα, στη σύνθεση όλων των στοιχείων που συγκέντρωνε, στη συγγραφή».

Και λίγο παρακάτω γράφει: Η Ηπειρος χρωστάει στον Ιωάν-

Χειρόγραφον συντόμου Ιστορικού Σχολίου ή Χρυσοκώδικας Μέγας εκ Μερβράνης

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ο Ιωάννης Λαμπρίδης στα ΖΑΓΟΡΙΑΚΑ και στη Β' Έκδοση του 1889 στη σελίδα 5 μας λέει ότι στην Ι. Μονή Βοτσάς βρέθηκε ένα χειρόγραφο όχι σε καλή κατάσταση. Κάποιοι άγνωστος αντέγραψε από κάποιο κομμάτι, ως επί το πλείστον, στοιχεία ιστορικά τα οποία περιείχε ο Κουβαράς. Αυτό έγινε τον περασμένο αιώνα (180). Αρκετά χρήσιμο για να γράψω αυτό το βιβλίο.

Κάπως έτσι θα μας έλεγε ο παραπάνω ιστορικός του Ζαγορίου.

Τι ήταν ο «Κουβαράς»

«Ήτο συναγωγή κειμένων αναφερομένων εις την Ηπειρωτικήν ιδίαν ιστορίαν, αλλά και των γειτονικών περιοχών γενομένη όχι από ένα πρόσωπο, αλλά πολλά, κάθε ένα από τα οποία έγραφε ή αντέγραφε, ότι έκρινε άξιον διασώσεως κατά την εποχήν καθ' ην έζησεν».

Φυλάσσονταν στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου του Σπανού (Μονή Φιλανθρωπινών). Στις 25 Αυγούστου του 1820 μεταφέρθηκε στην Καπλάνειο Σχολή. Πολιορκούμενος ο Αλή πασάς στα Γιάννινα, έκαψε το σχολείο, τη βιβλιοθήκη και τον Κουβαρά. Σώθηκαν μερικά ιστο-

ρικά αντίγραφα σημειώματα». Αυτά μας τα γράφει ο Νέος Κουβαράς, το 1961, Ετήσιος Ηπειρωτικός Χρονογράφος.

Ο Γρεβεντάτης Επίσκοπος Περστεράς Ευστάθιος Σκάρπος έχει διαφορετική γνώμη και δεν την έχει έτσι τυχαία· αυτά που λέει είναι από πληροφορίες γερόντων του Γρεβενιτίου.

«Σκοριών ανακαμίνευσιν» 14 Ιανουαρίου 1925, δημοσίευμα που φέρει την υπογραφή του στην «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΗΧΩ»

«περί του χρονικού (σύντομης χρονογραφίας) τούτου της Βοτσάς το ονομαζόμενον εν τη μονή και τοις περιχώροις «χρυσοκώδικας». Επληροφορήθημεν παρά των αποθανόντων γερόντων Γρεβενιτίου, ότι ην μέγας εκ μεμβράνης και εγράφετο εν αυτώ παν γεγονός εν Ηπείρῳ, δυνάμενον ασφαλώς να φθάσει μέχρι της μονής. Δυστυχώς τον Κώδικα τούτον εσύλησε (λαφυραγωγήσε) ο Λαμπρίδης εκ της μονής καθ' ον χρόνον αύτη ή το άνευ Ηγουμένου και εσταχυολόγησε εξ αυτού τινά ως σπουδαία νομιζόμενα υπ' αυτού, όντος ηθικώς υπόχρεου έναντι της ιστορίας της Ηπείρου να εκδώσει ολόκληρον το πολύτιμον χειρόγραφον». Τι μας λέει; Αν είναι έτσι έπρεπε τουλάχιστο να το εκδώσει.

Γιατί έπρεπε

«Εάν κρίνωμεν το χειρόγραφον εκ των σταχυολογημάτων (δανεισμάτων) του Λαμπρίδη δυνάμεθα να αποφανθώμεν μετά πεποιθήσεως ότι τούτο περιείχε την ιστορία πλείστου μέρους της Ηπείρου και ιδίως του Ζαγορίου από του εβδόμου

Του Γιώργου Δερμάνη

Μ.Χ. αιώνας μεσοσύντος (γύρω στο 650 μ.Χ.). Περί της μετά ταύτα τύχης του κώδικα παρά πάσας ημών τας ερεύνas ουδέν ηδυνήθημεν να εξακριβώσωμεν. Αναντιρρήτως θα είναι μέγα ευτύχημα διά την ιστορίαν της Ηπείρου, εάν επωλήθη ο κώδις εις τινά αρχαιοκάπηλον, ως σύνηθες τοις ιεροσύλοις και δεν επιρρολήθη μετά της οικίας του αιμνήστου Λαμπρίδου εν Σουδενίοις, διότι θα ανακαλυφθεί, ποτέ εν τινι βιβλιοθήκη της Ευρώπης». Φαίνεται να πιστεύει ότι με την πυρκαγιά του σπιτιού του, αν δεν κήκε και πουλήθηκε, μπορεί να βρεθεί σε κάποια βιβλιοθήκη της Ευρώπης.

Η απουσία Ηγουμένων από τη Μονή

Στο μοναχολόγιο επισημαίνεται η απουσία Ηγουμένων την

τριετία 1875-1878. Ηγουμενέει ο Αγαθάγγελος από το 1878-1928. Πενήντα χρόνια. Εδώ έρχεται ο Ι.Λ. και κατηγορεί τον παραπάνω Ηγούμενο. «Παραδόξως όμως με τους προηγούμενους (δηλαδή τους βλάκες, τους μέθυσους, τους καταστροφείς) ο νυν διοικών την μονήν, εκ Δεμάτι Αγαθάγγελος προς τα ίχνη των περιωνύμων (ειρωνικά Ξακουστών) βαδίζει».

Προσωπικά αυτή η λάσπη... δε μου αρέσει. Με τον Αγαθάγγελο ο Ευστάθιος Σκάρπας συνυπάρχουν από το 1909 μέχρι το 1918. Έχει σπουδάσει Θεολογία από το 1904-1908 στη Ριζαρείο Εκκλησιαστική Σχολή. Το 1918 δε, έγινε Αρχιμανδρίτης. Μιλάμε για έναν ιερωμένο που ζει το μοναστήρι της Βοτσάς από κοντά και από μακριά, μέχρι το θάνατό του 23/12/1939. Τριάντα χρόνια. Μόνο ο Λαμπρίδης έχει να πει κατηγορίες...

Τα «αφιερώματά» του σύμφωνα με το μοναχολόγιο είναι ένα θυμιατήρι μια ποιμαντική ράβδο (αρχιερατική) 135 γρ. Χρυσού.

Ευχαριστώ

Με ιδιαίτερη εκτίμηση
Γιώργος Δερμάνης
Πρόεδρος της Αδελφότητας
Γρεβενιτίου

μος Α', Αθήνα 1979.

Πολυγραφότατος ο Λαμπρίδης κι όπως μας πληροφορεί ο Κ. Φρόντζος κι άλλα γραπτά του χάθηκαν. Έτσι, αν ο Κ. Φρόντζος, που έκατσε κι έγραψε αυτά τα επαινετικά λόγια για τον Λαμπρίδη – κι άλλα πολλά στα πρόλεγόμενά του – είναι αμελητέα προσωπικότητα, ας το κρίνει καθένας μας. Σ' αυτό το σημείο οφείλω να αναφέρω τον Βασίλη Φαντίτσιο και τον Κώστα Λαζαρίδη θιασώτες του Λαμπρίδη. Ακόμα σημειώνω ότι υπάρχουν δεκάδες εκδόσεις από συγγραφείς που προσπάθησαν να γράψουν την ιστορία του χωριού τους και οι οποίοι βασίζονται στα γραπτά του Λαμπρίδη. Απ' τα Πάνω Σουδενα ο Λαμπρίδης, με πάθος και αγάπη για το Ζαγόρι και με

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

τρεις ξεχωριστές εκδόσεις για την περιοχή μας: α) Ζαγοριακά 1870 β) Ζαγοριακά 1889 τεύχος 8 και γ) Ζαγοριακά 1889 τεύχ. 9.

Στα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΟΕΡΓΗΜΑΤΑ Α' στη σελίδα 8 ο Λαμπρίδης γράφει:

«Κατώρθωσα να συλλέξω παν ό,τι άχρι του νυν χρήσιμον προς τον σκοπόν μου διασώζεται είτε εν τη καταρροούση των γερόντων μνήμη, είτε εν περιθωρίοις και προμετωπίσιν εκκλησιαστικών ιδίως βιβλίων, είτε ως κώδικας διαφόρων χριστιανικών κοινοτήτων και χειρόγραφα εις γωνίας και σκότη ερριμένα και θύματα οκνηρίας και λήθης κινδυνεύοντα να αποβώσιν. Ουχ ήττον και φιλογε-

νείς και φιλόμουσοι κατά πάσαν την Ηπειρον και αλλαχού, —οις πάσι δημοσία τα προσηκούσας ευχαριστίας απονέμω, —έσπευσαν να συναντιληφθώσι των κόπων μου, συνεργαζόμενοι εις την ακριβή αναζήτησιν και επίμον εξερεύνησιν της αληθείας εκ κώδικων ιδίως, των φανών τούτων του εν τω μέσω τρικυμώδους πελάγους ελεοδιφύοντος, —ή και εξ επιγραφών, τήδε κακείσε δισπαρμένων και τας διαβεβαιώσεις σεβαστών γερόντων επιμαρτυρούσων».

Εξάλλου στις επόμενες σελίδες 9-10 αναφέρει τις πηγές του που «μνείας εξαιρετικής δικαιούνται». Τέλος με παρηρησία στη σελίδα 11 γράφει: «Πέποιθα όμως ότι μετά τη δημοσί-

ευσιν του ατελούς τούτου συγγραμμάτος μου, περιγράφοντος αγαθοεργήματα κυρίως μετά το κήρυγμα του ισοποστόλου Κοσμά και μάλιστα κατά τας τελευταίας του καθ' ημάς αιώνος δεκαετηρίδας γενόμενα, πέποιθα, λέγω, ότι πολλοί των ημετέρων συμπολιτών μάλιστα, θα σπεύσωσι να συμπληρώσωσι το έργον».

Τελειώνοντας, όποιος θέλει περισσότερες πληροφορίες για τις πηγές της ιστοριογραφίας του Λαμπρίδη και για ορισμένα φυσικά πρόσωπα απ' το Ζαγόρι (φιλογενείς και φιλόμουσοι χαρακτηρίζονται απ' τον Λαμπρίδη) που βοήθησαν στο συγγραφικό του έργο, ας ανατρέξει στο περιοδικό μας στις σελίδες 10, 11 και 12 του τεύχους 417, του Μαρτίου 2013.

Απόστολος Ντιναλέξης

Να ξαναδούμε τα χωριά μας στα χρόνια του «Καλλικράτη»!

Καθώς ξεψυχά το φθινόπωρο, οι μέρες μικραίνουν, ο ουρανός φορτώνεται με βαριά σύννεφα, ο ήλιος βιάζεται να μας αποχαιρετήσει βασιλεύοντας. Τα δέντρα χλωμιάζουν, βάφονται με θαυμάσια πρασινο-κοκκινοκίτρινα χρώματα, ώπου να τα τινάξει το ανεμοβρόχι και να τα ξεγυμνώσει.

Τα χωριά μας στο Ζαγόρι, στο Πωγώνι, σ' όλη σχεδόν την Ήπειρο, τα ολιγάριθμα, ακολουθούν της φύσης τις μοιραίες αλλαγές. Αδειάζουν κι από τους τελευταίους «γενναίους» παρθεριστές κι αρχίζουν να ερμημούνουν.

Οι **λιγυστοί** μόνιμοι κάτοικοι «ήρωες» αναμετρούν τις δυνάμεις τους για να ξεχειμωνιάσουν, καθώς νιώθουν κιάλας «το χνώτο» του χειμώνα να τους τυλίγει.

Σ' ένα τόπο πανέμορφο με μια φύση ευλογημένη, με χωριά αληθινά κοσμήματα, φορτωμένα μνημεία, παραδόσεις, πολιτισμό, στις μέρες μας αφέντρα απόμεινε η ερμημιά. Βυθισμένα σχεδόν το μισό χρόνο σε «χειμερία νάρκη» ξεχασμένα απ' τους ανθρώπους κι αφημένα στα χέρια του Θεού κι ας είμαστε στην εποχή του τόσο φιλόδοξου και χαρισματικού «Καλλικράτη» στέλνουν φωνή απελπισίας.

Σε μια κοινωνία που σπαράσσεται από μια πρωτοφανή οικονομική και ηθική κρίση, σ' έναν κόσμο που αναγκάζεται να γυρίσει σ' άλλες εποχές που θεωρούσαμε ξεπερασμένες και σ' άλλους τρόπους ζωής ξεχασμένους σχεδόν απ' τους μεγάλους κι άγνωστους για τους νέους, μήπως θα ήταν χρήσιμο και αναγκαίο να ξαναδούμε πώς λειτουργούν τα χωριά μας στην εποχή του «Καλλικράτη»;

Οι μικρές και νοικοκυρεμένες ανεξάρτητες κοινότητες πορεύτηκαν για αιώνες με τους κανόνες τους δημιουργικά, χωρίς μηχανοργάνωση, χωρίς προγράμματα και επιδοτήσεις, χωρίς αναριθμητους υπαλλήλους, ειδικούς και μη, με αγροτικά ιατρεία μόνιμα, με σταθμούς χωροφυλακής μόνιμους και όχι περαστικούς, με παπά, με δάσκαλο, με... και μας παρέδωσαν ότι πολύτιμο έχουν τα χωριά μας και δυσκολεύεται σήμερα να

διαχειριστεί και να φυλάξει ο «Καλλικράτης».

Μας παρέδωσαν μουσεία, συλλογές, βιβλιοθήκες, σχολεία, σεράγια, εκκλησίες, μοναστήρια, στέρνες και πηγάδια, βρύσες και πέτρινα μονοπάτια, μνημεία μοναδικής αρχιτεκτονικής, όλα όσα με ευλάβεια φύλαγαν οι υπεύθυνοι εκείνοι άνθρωποι, με τα ελάχιστα μέσα και την πολλή αγάπη και φιλοπατρία, όπως φυλάει κι ο πιο φτωχός νοικοκύρης το βίός του.

Γιατί «**θιος**» του καθενός ήταν τα πράγματα του χωριού της κοινότητάς του. Δεν έπεσε κανένα γεφύρι, δεν γκρεμίστηκε καμία εκκλησία, δεν έκαναν φτερά κειμήλια, δεν «χάλασε» κανένα γκαλντερίμι τότε, γιατί η αυτοδιοίκηση και η κοινωνία πήγαιναν χέρι-χέρι.

Όλα αυτά τα χρόνια, χρόνια δύσκολα, με πολέμους και καταστροφές επέζησαν γιατί τα

Τα χωριά μας αποδιοργανώθηκαν και πως ήταν δυνατόν να χωρέσουν, να ενσωματωθούν σχεδόν δέκα χωριά με ξεχωριστό πρόσωπο, αρχιτεκτονική ιστορία, παράδοση, δυναμικά σ' ένα δήμο! Μία αναγκαστική συρραφή, με αποτέλεσμα οι χωριανοί που όλα αυτά τα χρόνια ενδιαφέρονταν για κάθε ζήτημα

Της ΕΛΕΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ-ΔΟΥΒΛΗ

του τόπου τους με μεράκι και πόνο, άβουλοι και αδιάφοροι, να απογοητευτούν αφού τους αφαιρέθηκε και το επί Τουρκοκρατίας ακόμη αναφαίρετο δικαίωμα της αυτοδιοίκησης...

Την αποτυχία του «Καποδίστρια» ανέλαβε να διορθώσει ο «Καλλικράτης» με το νόμο 3852/10 που με τον «κοπτοράπη» συνένωσε τεράστιους κι ανομοιογενείς τόπους σ' ένα

φύλαξαν «σαν δικά τους» οι κοινωνίες με προσωπική εργασία, με τον οβολό τους, με την έγνοια των ταξιδεμένων τους γιατί «ήταν ντροπή» να μην τα φροντίσουν, γιατί η λέξη Ζαγορίσιος δεν είναι «καρφίτσα» όπως ελέγχθη, στολίδι που το βάζουμε όταν μας συμφέρει, αλλά «τρόπος ζωής».

Όπου φάνηκε στο στερέωμα «ο Καποδίστριας» με το νόμο 2539/97. Με την εφαρμογή του την αναγκαστική, την ψυχολογική, την πρόχειρη, την αδιάφορη, την τυχαία, τα χωριά βρέθηκαν απροετοίμαστα, απροστάτευτα, αβοήθητα, εκτεθειμένα σε μία νέα πραγματικότητα, κι οι τόσες ελπίδες για ανάπτυξη που υπόσχονταν, έφεραν αποκαρδιωτικά αποτελέσματα.

υδροκέφαλο δήμο αναγκαστικά δυσκίνητο χωρίς προετοιμασία, μελέτη, προϋποθέσεις, υπεύθυνες υπηρεσίες, καθορισμό αρμοδιοτήτων, διευκολύνσεις,θεραπεία δυσκολιών οδικών και άλλων, σχεδιασμό λειτουργίας εν γένει.

Θετικό θεωρείται τουλάχιστον για το Ζαγόρι ότι έγινε επιτέλους το «Ενιαίο Ζαγόρι» και ότι τα χωριά μας απέκτησαν πάλι το ιστορικό τους όνομα κι από «διαμερίσματα» μετονομάστηκαν σε «κοινότητες».

Κι εδώ ακριβώς είναι το πρόβλημα που δημιουργήθηκε. Ένα από τα τρωτά του Καλλικράτη, ίσως το σπουδαιότερο στα ολιγάριθμα χωριά μας είναι ότι σύμφωνα με το νόμο στις τοπικές κοινότητες μέχρι 300 κατοί-

κους εκλέγεται μόνο ένας εκπρόσωπος, ενώ μεγαλύτερες συμβούλιο.

Αν λάβει υπ' όψη του κανείς ότι το χειμώνα σ' ολόκληρο Ζαγόρι 300 σχεδόν κάτοικοι «φυλάνε Θερμοπύλες», το πρόβλημα είναι σοβαρότατο αφού όλες οι Καλλικρατικές κοινότητες διαφεντεύονται από έναν άνθρωπο «Παντοκράτορα».

Όμως, όσο καλοπροαίρετος και να είναι κανείς μπορεί να κατανοήσει ότι με «μονομελές» διοικητικό όργανο δεν μπορεί να υπάρξει δημοκρατική διοίκηση του χωριού κι ασφαλώς πρέπει το ταχύτερο να διορθωθεί, κι αυτό ισχύει σ' όλο το Ζαγόρι κι όχι μόνο.

Ο Πρόεδρος αυτός σίγουρα είναι εκλεγμένος με το συνδυασμό του – πολλές φορές οριακά– κι ούτε παντογνώστης είναι, κι ούτε το «αλάθητο του Πάπα» έχει.

Μπορεί να έχει ικανότητες σ' ένα τομέα και να υστερεί σε άλλο. Μπορεί να είναι συνεργάσιμος, όπως μπορεί να είναι και εγωιστής κυριευμένος από την αλαζονεία της Εξουσίας. Μπορεί να έχει κάποιους είδους εξαρτήσεις και να δημιουργεί γύρω του μια «αυλή», αδιαφορώντας για την γνώμη των υπολοίπων χωριανών. Μπορεί να παρεμβαίνει στις συνεδριάσεις του Δήμου, να λέει τη γνώμη του, να υποστηρίζει τα συμφέροντα του τόπου του, όπως μπορεί να συντάσσεται και να σιωπά.

Μπορεί πάλι να έχει κομματικές εξαρτήσεις, πράγμα συνηθισμένο στις μικρές κοινωνίες, με τα χωριστά καφενεία, όπου υπάρχουν κι αυτά. Αυτή δυστυχώς είναι η πραγματικότητα: «Η μονοκρατορία των Καλλικρατικών κοινοτήτων κι οι παντοδύναμες μικρότητες των ολιγαριθμών κατοίκων των αραιοκατοικημένων χωριών μας, σ' ένα Δήμο με πολλές δυνατότητες, κι άλλες τόσες αδυναμίες». Κι όμως γνωίμοι και σκοπιμότητες, ανταγωνισμοί και μικροσυμφέροντα, διαχωρισμοί και πατριές δεν πρέπει να φυτρώνουν στα χωριά μας. Δεν υπάρχει χώρος γι' αυτά τα «ζιζάνια». Είμαστε οι μαύροι λιγυστοί όσο και γνωστοί.

Βέβαια ο νομοθέτης για να καλύψει το βασικό αυτό αδύνατο σημείο έχει προβλέψει με μια

Να ξαναδούμε τα χωριά μας στα χρόνια του «Καλλικράτη»!

σειρά από άρθρα την ύπαρξη κοινοτικού γραφείου οργανωμένου για την εξυπηρέτηση των κατοίκων, έστω και μία φορά την εβδομάδα, τη σύνταξη προϋπολογισμού, τις δημόσιες συνεδριάσεις για τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, τα δημοκρατικά δικαιώματα των χωριανών, καθώς και τη λαϊκή συμμετοχή στις τοπικές υποθέσεις έτσι που οι κάτοικοι να συμμετέχουν ενεργά, να καταθέτουν αναφορές κι ερωτήσεις όπως και προτάσεις.

Όλα αυτά βέβαια υπό την προϋπόθεση και την ασπίδα της λειτουργίας της βασικής αρχής της συμμετοχής των χωριανών στην υποχρεωτική Γενική Συνέλευση, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.

Η Γενική Συνέλευση είναι η κορυφαία λειτουργία της αυτοδιοίκησης. Σ' όλη τη μακραίωνη ιστορία του Ζαγορίου, ακόμη και

στην εποχή της Τουρκοκρατίας, το Ζαγόρι ήταν φημισμένο για τη θαυμαστή τοπική αυτοδιοίκηση. Ακόμα και οι σφραγίδες των εκκλησιών ήταν κομμένες στα τρία και δοσμένες σε έγκριτους, έμπειρους και κάποιας ηλικίας χωριανούς.

Οι συνελεύσεις στα μεσοχώρια έμειναν ιστορικές για το ήθος, το επίπεδο και το ενδιαφέρον. Τότε που όλοι έλεγαν: «Να ιδούμε τι θα κάνει το Ζαγόριον». Εκεί λύνονταν όλα τα μεγάλα θέματα, δημοκρατικά, αφού ακουγόταν όλες οι απόψεις κι αποφασίζονταν η συμφερότερη για το χωριό, τους δρόμους, τους λάκκους, τη βοσκή, τις εκκλησίες, τα σχολεία. Καλότυχα τα χωριά που οι χωριανοί μαζεύονταν στο μεσοχώρι σήμερα και συζητούν!

Δυστυχώς σε μερικά χωριά, ο κορυφαίος αυτός θεσμός της δημοκρατίας δεν λειτουργεί

Ο ΒΟΪΔΟΜΑΤΗΣ

Από το Βικοφάραγγο, πηγαίνει Ο ΒΟΪΔΟΜΑΤΗΣ
Απ' των βουνών τα άβαντα, δυο πέτρινων γιγάντων.
Η Γκουβοσιτίτσα δεξιά κι αριστερά ο Στούρος.
Μύρια και μύρια, πάλευε χρόνια, να τα «χωρίσει»
Μα όσο κι αν αντιστάθηκαν, δεν μπόρεσαν ν' αντέξουν.
Τα κρυσταλλένια του νερά, τα κρυσπαγμένα
Που 'ναι καθάρια, λαγαρά, σαν του «ΒΟΔΙΟΥ ΤΟ ΜΑΤΙ»
Παίρνει ευχή της Παναγιάς, ... κι αρχίζει το ταξίδι.
Κατηφορίζει βιαστικός, για τον βορά τραβάει.
Άλλοτε με νωχέλεια, κι άλλοτε θυμωμένος,
Σαν το ανήμερο θηρίο, κυματοαφρισμένος.
Πλατάνια αιωνόβια, τις όχθες του στολίζουν.
Αρχαίοι κάτοικοι, έζησαν χιλιάδες χρόνια, πίσω
Μένανε μέσα σε σπηλιές, που... «φτιάξαν» τα νερά του
Τα λίγα χωράφια σκαλίζουν, να βγάλουν το ψωμί τους.
Ψαρεύανε την πέστροφα, τα νόστιμα συρτάρια.
Μικρά γιοφύρια έχτιζαν, για να περνοδιαβαίνουν,
Από την μία την μεριά, στην άλλη του την όχθη.
Και... όταν εκείνος θύμωνε... απ' την αρχή και πάλι.
Το «Μέγα Σπήλαιο ΚΛΕΙΔΙ» – Το «Σπήλαιο ΜΕΓΑΛΑΚΟΣ»
Είναι της φύσης μαστοριά, αρχαίων ανθρώπων σπίτι
Αργότερα, κάτοικοι ευσεβείς, έφτιαξαν Μοναστήρι,
Της Παναγιάς «ΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΑΣ» στο βράχο κολλημένο.
Και λίγα χρόνια, πιο νωρίς σε πλάτωμα πιο κάτω.
Μονή μεγάλη κτίσανε των «Αγίων ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ»
Ήτανε και Κρυφό Σχολείο, στους ... βράχους «σκαλισμένο»
Το δρόμο του ακολουθεί, γοργά-γοργά φευγάτος
Και έτσι φιδосέρνεται, ώπου να... βγει στον κάμπο.
Φορεί το ... «ΦΩΤΟΣΤΕΦΑΝΟ» το πέτρινο γεφύρι,
Της ΚΛΕΙΔΩΝΙΑΣ το κόσμημα, του τόπου μας καμάρι.
Του κάμπου είναι άρχοντας, τροφός και ζωοδότης.
Άνθρωποι, ζώα και φυτά, ζούν απ' την ύπαρξή του.
Κι αφού τη δουλειά του έκανε».... πάει να συναντήσει,
Τον μεγαλύτερο «αδελφό» – τον ποταμό ΑΩΟ.

ΚΑΛΤΣΟΥΝΗΣ ΑΛ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΣΝ' APPENTA

Μην εκπλήσσεστε ακούοντάς με να χλιμιντρώ και να φρουμάζω ξύνοντας συνάμα με τις αλογίσιες μου οπλές βία το χώμα καταγής. Όχι, μη βάλετε στο νου σας πως μ' έχω κιάλας μουρλαθεί. Τίποτα απ' όλα αυτά. Αλλά, απλά, νιώθω εντός μου, στην αθέατη και άφεγγη πλευρά του υποσυνειδήτου μου, να κρατώ από γεννησιμιού μου, έγκλειστο τον Πήγασο, γιο του Ποσειδών και της Γοργούς!

Γι' αυτό, ως έτι φτερωτό, αδημονώ να πετάξω πάραυτα ψηλά στον Όλυμπο*, παρά με τον Βελλερεφόντη, στο θρόνο του Διός!

Απ' εκεί, σάμπως, πόσο ν' απέχει ο ουρανός;

Φωκίων Καψάλης

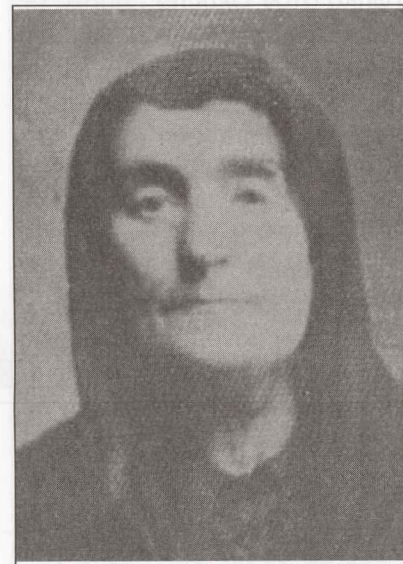
* Στον Όλυμπο σκαρφάλωσα 3 φορές!

Και, λέω, σκαρφάλωσα, γιατί, εκεί μόνο σκαρφάλωνεις και έρπεις πάνω από τα χαινόντα κρεμνά. Σε περίπτωση δε αποσπάσεως, έστω και δευτερόλεπτα, της προσοχής κάπου αλλού, ή τότε θα γκρεμιστείς σ' ένα χάσμα 700 μ. καθώς στο χείλος του γλυστράς (Μεγάλα Καζάνια) ή θ' αρχίσεις να κοπανάς από βράχο σε βράχο, πέφτοντας σ' ένα βάθος 500 μ. με κλίση 80° (Λούκι).

Μα τότε, τί να κείνο που σε ελκύει σ' ένα τόσο επικίνδυνο βουνό; Η ανυπερβλήτη Ιστορία και μυθολογία μας. Δε μπορεί εκεί, ως Έλληνας ορειβάτης, συνεπαρμένος από τη μυθολογία μας να μην ανεβείς, ως ταπεινός ικέτης στο βουνό των Θεών.

Παρ' όλη, όμως, την εκπέμποσα αίγλη τούτου του βουνού, οι «μιογγόλοι και οι χαχόλοι» της τελευταίας 35ετίας, ήθελαν και εδώ, όπως έκαναν 'όλο τον ορεινό κόσμο όγκο, να πλήξουν με ορεινούς δρόμους, όλη την αισθητική και γεωλογική αυτοτέλεια του βουνού. Κατόπιν, όμως, μιας εννορη-στρωμένης εγχώριας και παγκόσμιας κατακραυγής, με συμμετάχρη και ορειβατών των Ιωαννίνων, οι βάρβαροι σταμάτησαν προ των πυλών της Ρώμης!

Η Κωνσταντίνη Κράλιου, γνωστή πλειότερο με το χαϊδευτικό όνομα Τσανούλα, ζούσε χρόνια ολομόναχη στο Κραλιάτικο, ύστερα από τον πρόωρο χαμό του άντρα της Αλέξανδρου. Για να περνάει τις ατέλειωτες ώρες της μοναξιάς της, επινοούσε και σκάρωνε κάθε είδους κασκαρίκες σε βάρος των γυναικών του χωριού, που όταν γίνονταν γνωστές, ξεσήκωναν ξεκαρδιστικό σούσουρο σ' ολόκληρο το χωριό. Μια τέτοια κασκαρίκα της Τσανούλας σε βάρος της γειτόνισσάς της Χαριτίνης Μιχ. Βλαστού

Κωνσταντίνη Αλ. Κράλιου

προτίθεται να σας διηγηθώ, όπως την άκουσα από το στόμα της ίδιας μια χειμωνιάτικη βραδιά, καθισμένος παραστιάς στο τζάκι του μεσημβρινού μαντζάτου του πατρικού σπιτιού μου στον Ελαφότοπο του Ζαγορίου.

Ένα παγερό σούρουπο η Τσανούλα καθόταν στο τζάκι του εξωτερικού μαγειριού της γειτόνισσάς της παπαδιάς, Μαγδαληνής παπα-Απόστολου Δ. Βλαστού. Οι δυο γυναίκες έπιναν τον καφέ τους και μουαμπετούσαν* με τις ώρες. Σε μια στιγμή η παπαδιά, που την έτρωγε η γλώσσα της, εκμυστηρεύτηκε στην Τσανούλα ένα μυστικό, που της εμπιστεύτηκε η συγγένισσα και γειτόνισσά της Χαριτίνη Μιχ. Βλαστού. Της αποκάλυψε πως ένα πρωινό, που ξαράχνιαζε το μαγειριό της, βρήκε

ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Η κασκαρίκα* της Τσανούλας

σε μια μικρή κρύπτη ένα πουγκί με δέκα πέντε (15) χρυσά ναπολεόνια, που προφανώς είχε αποθέσει εκεί ο άντρας της Μιχαήλ Δ. Βλαστός σε ένα από τα ταξίδια γυρισμού του από τη Σερβία στο χωριό μας, για να το έχει σε μια ώρα ανάγκης. Τα χρόνια όμως πέρασαν, ο Μιχάλης χάθηκε στα ξένα και η Μίχαινα χήρα πια ζούσε με τις δυο της θυγατέρες, την Ιππολύτη και την Όλγα, που τις υπεραγαπούσε και τις αποκαλούσε κοπελίτσες, αν και ήταν πια γυναίκες με τα όλα τους. Με το θησαυρό αυτό η Χαριτίνη σκόπευε να ετοιμάσει τα προικιά των κοριτσιών της, όταν θα ερχόταν η ευλογημένη ώρα του γάμου τους.

Η Τσανούλα άκουσε σχεδόν αδιάφορη τη διήγηση της παπαδιάς, όταν όμως γύρισε στην παγερή μοναξιά του σπιτιού της, ξύπνησε μέσα της το δαιμόνιο της κασκαρίκας. Σκέφτηκε πως το μυστικό του θησαυρού, αποτελούσε μια μοναδική ευκαιρία για να σκαρώσει μια κασκαρίκα σε βάρος της γειτόνισσάς της Χαριτίνης Μιχ. Βλαστού. Διάλεξε μια κακή νύχτα, που έξω ο αγέρας λυσομανούσε και το χιόνι έπεφτε πυκνό, για να πατήσει το σπίτι της Μίχαινας. Άνοιξε λοιπόν την κασέλα της, έβγαλε και ντύθηκε τη λαϊκή ενδυμασία του μακαρίτη του άντρα της. Φόρεσε τις ψηλές μάλλινες κάλτσες, τα τσαρούχια με τις κατάμαυρες φούντες, τη φουστάνελα με το δερμάτινο σελάχι της, το καντητό γελέκι, το φέσι με τη μακριά μαύρη φούντα και το ντουλαμά* για να μην κρυώσει και σκάλωσε στο πάνω χέλος της ένα ψεύτικο κατάμαυρο μουστάκι. Κοιτάχτηκε στον καθρέφτη και είδε την όψη ενός άγριου ληστή. Αυτή τη μορφή ήθελε να επιτύχει, γιατί εκείνες τις μέρες αλώνι-

ζε τα Ζαγοροχώρια ένας φοβερός ληστής, που λήστευε τα σπίτια των εχούμενων. Έτοιμη πια ξεπόρτισε από το Κραλιάτικο και με δυο δρασκελιές βρέθηκε μπροστά στο κατάκλειστο σπίτι της Χαριτίνης, που συνήθιζε με τις θυγατέρες της να κλειδώνονται ενωρίς και να κοιμούνται

του Μενέλαου
Στ. Κικιόπουλου

με τις κότες. Καβαλάρωσε τον χαμηλό οβόρο, πήδησε στην πλακόστρωτη αυλή και χτύπησε δυνατά τη σαλόπορτα. Εκείνη την ώρα η Μίχαινα με τις θυγατέρες της μόλις είχαν

1970. Ιππολύτη Μ. Βλαστού, Πηνελόπη Αλ. Σολωμού, Χαριτίνη Μ. Βλαστού, Όλγα Μ. Βλαστού

τελειώσει το λιτό δείπνο τους και κάθονταν παραστιάς στο τζάκι του μαγειριού τους, να πάει το φαί λίγο παρακάτω, για να πλαγιάσουν. Στα επίμονα χτυπήματα της σαλόπορτας η Χαριτίνη κατέβηκε στη σάλα και άνοιξε την πόρτα της. Μεμιάς όρμησε μέσα ο παγερός αγέρας της νύχτας και μαζί του ο άγριος ληστής. Στη θέα του η Μίχαινα έβγαλε μια φοβερή κραυγή τρόμου. Ο ληστής της έκλεισε το στόμα με το χέρι του και τη διέταξε να τον οδηγήσει στο καθιστικό της. Ανέβηκαν τα λίγα πέτρινα σκαλιά και μπήκαν στο μαγειριό. Στο αντίκρισμα του τρομερού ληστή οι δυο θυγατέρες σηκώθηκαν όρθιες

και έτρεμαν από τον φόβο τους. Ο ληστής τις καθσύχασε και τις πρόσταξε να καθίσουν. Στράφηκε στη Χαριτίνη και της ζήτησε το πουγκί με τα δέκα πέντε χρυσά ναπολεόνια, που είχε κρυμμένο στο σπίτι της. Η Μίχαινα αρνήθηκε πως είχε τέτοιο θησαυρό και του είπε πως ήταν μια φτωχή γυναίκα, που αποζούσε από την καλλιέργεια των χωραφιών της. Ο ληστής θύμωσε και γύρισε προς τις θυγατέρες. Άρπαξε την Ιππολύτη, της σήκωσε το φουστάνι και έκανε τάχα πως ήθελε να τη βιάσει. Σε μια στιγμή άφησε την Ιππολύτη και στράφηκε στην Όλγα, της σήκωσε το φουστάνι της, τράβηξε μάλιστα και το κορδόνι της βρακοζώνας της έτοιμος τάχα να τη

βιάσει. Τότε ακούστηκε δυνατή η φωνή της Μίχαινας "Μη, μη τις κοπελίτσες μου, έλα σε μένα". Ο ληστής γύρισε προς τη Χαριτίνη φανερά θυμωμένος και της είπε πως αν δεν του έδινε το πουγκί, δε θα την εύρισκε το πρωί ζωντανή και οι θυγατέρες της θα έμεναν ορφανές και ατιμασμένες. Η Μίχαινα τα χρειάστηκε, φοβήθηκε την απειλή του ληστή, ανέβηκε στον οντά της, άνοιξε την κασέλα της και πήρε το πουγκί με τον θησαυρό. Κατέβηκε στο μαγειριό και έβαλε στο χέρι του ληστή το πουγκί. Ο ληστής το καταχώνιασε στο σελάχι του, καληνύχτισε τις τρεις γυναίκες, κατέβηκε στη

Η κασκαρίκα της Τσανούλας

σάλα, άνοιξε τη σαλόπορτα και την εξώπορτα και έτρεξε να κλειστεί στο Κραλιάτικο.

Η Τσανούλα έβγαλε τη λαϊκή ενδυμασία του άντρα της, τη δίπλωσε προσεχτικά, την έβαλε στην κασέλα της καθώς και το πουγκί και ευχαριστημένη για την επιτυχία της κασκαρίκας της, ξάπλωσε και κοιμήθηκε βαθιά ως το πρωί. Αντίθετα στο σπίτι της Χαριτίνης, ύστερα από την αναχώρηση του ληστή, οι τρεις γυναίκες έμειναν για αρκετή ώρα όρθιες και ασάλευτες από το φόβο τους. Πρώτη συνήρθη η Μίχαινα, κατέβηκε στη σάλα, έβαλε τη σιδεριά στην εξώπορτα και τη σαλόπορτα και ανέβηκε στο μαγειριό. Εκεί βρήκε τις θυγατέρες της να κλαίνε, τις καθσύχασε, παράχωσαν τη φωτιά και ανέβηκαν στο ματζάτο και πλάγιασαν. Ο ύπνος τους όμως ήταν ανήσυχος και εφιαλτικός. Την άλλη μέρα το βράδυ η Τσανούλα διηγήθηκε με κάθε λεπτομέρεια στην παπαδιά, καθισμένη παραστιάς στο τζάκι του γνωστού μαγειριού της, την κασκαρίκα της σε βάρος της γειτόνισσάς της Χαριτίνης. Κάθε τόσο διέκοπτε τη διήγηση και οι δυο γυναίκες ξεσπούσαν σε τρανταχτά γέλια, ιδιαίτερα όταν η Τσανούλα τόνιζε τις φαιδρές αποκοτιές της, όπως ήταν ο απατηλός βιασμός των δυο θυγατέρων. Όταν τελείωσε τη διήγηση, έβγαλε από

τον κόρφο της το πουγκί με τα δέκα πέντε χρυσά ναπολεόνια, το έδωσε στην παπαδιά και την παρακάλεσε να το δώσει στη Μίχαινα χωρίς να της αποκαλύψει το όνομά της.

Το άλλο πρωί η παπαδιά πετάχτηκε στο σπίτι της Χαριτίνης, της έδωσε το πουγκί και στην ερώτησή της ποιος της το έδωσε, απάντησε πως ήταν μυστικό, που δεν μπορούσε να το φανερώσει. Ας αρκεστείς, της είπε, στο ότι έχεις πάλι το θησαυρό στα χέρια σου. Η Χαριτίνη όμως επέμενε τόσο πολύ, που ανάγκασε την παπαδιά στο τέλος να ξεστομίσει το όνομα της Τσανούλας.

Η αγαθή και άκακη γυναίκα θύμωσε για πρώτη φορά στη ζωή της τόσο πολύ, ώστε έκανε να κρίνει της Τσανούλας ένα ολόκληρο χρόνο. Στο μεταξύ η παπαδιά, που δεν εννοούσε να κρατήσει το στόμα της κλειστό, διηγήθηκε σε κάποιες γειτόνισσες και φίλες της την κασκαρίκα της Τσανούλας σε βάρος της Χαριτίνης Μιχ. Βλαστού, που από στόμα σε στόμα έγινε εύθυμο μολόγημα στα χείλη όλων των κατοίκων του Ελαφοτόπου.

κασκαρίκα = φάρσα, τέχνασμα
μουαμπετώ = συνομιλώ, φλυαρώ
ντουλαμάς = είδος λαϊκής περιτεχνής χλαίνης

Δίκορφο: Οι συνέπειες του σεισμού της 15-10-16

Βαρύ πλήγμα έφερε στο Δημοτικό Διαμέρισμα Δικόρφου ο σεισμός της 15-10-16, στο εξωκλήσι του Αγίου Ιωάννου Προδρόμου, προστάτη των κατοίκων του Δικόρφου.

Το εξωκλήσι μετά από 120 ολόκληρα χρόνια, υπέστη σοβαρές ζημιές με ρήγματα στο μισό πρόναο και με ολική καταστροφή της στέγης από τον σεισμό.

Θεωρείται αδύνατη η αποκατάσταση των ζημιών από τους κατοίκους του Δικόρφου, για τον λόγο αυτό ο πρόεδρος καθώς και το εκκλησιαστικό συμβούλιο ζήτησαν μέσω του δήμου την άμεση χρηματοδότηση για την αποκατάσταση των ζημιών από την Περιφέρεια και την Ιερά Μητρόπολη Ιωαννίνων.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ
ΚΗΠΟΥΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

1. ΔΙΩΡΟΦΗ ΟΙΚΙΑ Ε = 232,60 τ.μ. ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ Ε = 32,38 τ.μ. ΟΙΚΟΠΕΔΟ Ε = 339,66 τ.μ. Κοντά στην κεντρική πλατεία
2. ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ Ε = 609,68 τ.μ.

Τιμή Ευκαιρίας
Τηλ. 6932406875

ΠΩΛΕΙΤΑΙ
ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΟΥΣ
ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ
ΖΑΓΟΡΙΟΥ
ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

Πληροφορίες
στο τηλέφωνο:
26510 35033

ΕΛΙΝΑ Ε. ΒΟΥΡΔΑ
Χειρουργός Οφθαλμιάτρος

Μετεκπαιδευθείσα στην παιδοοφθαλμολογία
και τις παθήσεις βυθού στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο
Cambridge, Μ. Βρετανία

Δέχεται καθημερινά: 9.00-13.30 πρωί και 18.00-20.30 απόγευμα.
Τετάρτη απόγευμα και Σάββατο πρωί με ραντεβού

Πλ. Νότη Μπότσαρη 5, 1ος όροφος, Ιωάννινα
Τηλ. 26510 30003, Κιν. 6947 998847
email: elvourda@hotmail.com

Στον απόηχο του ΟΧΙ του 1940, στο Ζαγόρι

Συμπληρώνονται φέτος 76 χρόνια από το θρυλικό έπος του 40. Τότε που ολόκληρη η ανθρωπότητα ξαφνιασμένη, με κομένη την ανάσα άκουσε ν' αντιλαλεί το ελληνικό ΟΧΙ, το ΟΧΙ μιας χούφτας άοπλων κι ανέτοιμων για πόλεμο Ελλήνων στο Ηπειρωτικό βουνό, ενάντια στο φασισμό.

Τέτοιες μέρες η σκέψη ανηφορίζει προσκυνήτρα στις Πίνδους τα κακοτράχαλα βουνά, στα χωριά του Ζαγοριού, τα δικά μας χωριά, που ως τότε άγνωστα, έγιναν τόποι προσφοράς και θυσίας ανυπολόγιστοι. Γιατί η Ελλάδα πέρα και έξω από κάθε λογική και ψυχρό υπολογισμό γέννησε ένα θαύμα!

Και στεκόμαστε και υποκλινόμαστε εμείς οι Ζαγορίσιοι κάθε χρόνο στα δικά μας σύμβολα του ηρωισμού. Το άγαλμα της γυναίκας του Ζαγοριού στο Ροντοβάνι και στον Τύμβο της Γκραμπάλας.

28 Οκτωβρίου 2016. Άγριος καιρός, ανεμοσούρι ψηλά, εκεί που στέκει αγέρωχο το άγαλμα, ίδια η Ζαγορίσια γυναίκα. Σαν τότε!

Τότε που οι Ζαγορίσιες άφησαν σπίτια και σαρμανίτσες και έτρεξαν **ακάλεστες** στον πόλεμο. Τι μπορεί να ξέρει ο σημερινός επισκέπτης που περιεργάζεται το άγαλμα στη Φούρκα και το άλλο στο Ροντοβάνι;

Τότε που εκείνη τη μεγάλη μέρα αυτή η γυναίκα, η νοικοκυρά, η άγνωστη, η ανώνυμη, η ταπεινή, η συμβιβασμένη του μόχθου ένιωσε να ξυπνά μέσα της η φωνή του χρέους κι έκανε να γοργοκυλά το αίμα στις φλέβες της. Κι ένιωσε με μιας να ψηλώνει, να γεμίζει φως ν' ανδρείωνεται.

Πώς άλλαξε έτσι από στιγμή σε στιγμή; Πώς σκλήρυνε, πώς ωρίμασε και δεν έφθανε η προσφορά στα μετόπισθεν χωρίς δεύτερη σκέψη, χωρίς κανένα δισταγμό αναλαμβάνουν τις με-

τους αλλά κουρασμένους ώμους.

Κι όταν τα μουλάρια αποκάμουν, αναλαμβάνουν μόνες τους του στρατού τον ανεφοδιασμό στην πρώτη γραμμή στα άγρια και κακοτράχαλα βουνά.

Πελώριες στιγμές χρέους!

**Ελένης Οικονομίδου
- Δούβλη**

Χρέος στη λευθεριά στην πατρίδα στον άνθρωπο.

Τι απέγιναν αλήθεια αυτές οι γυναίκες; Ποιος τις τίμησε και

28η Οκτωβρίου 2016, στο άγαλμα της Ζαγορίσιας Γυναίκας -
Έξι... πιστοί κι ο παπάς

ταφορές, φορτώνουν κάσες με πολεμοφόδια στα μουλάρια τους κι αυτές με την τριχιά φορτώνονται το μερτικό στους ντελικά-

ποιος τις βοήθησε στη ζωή τους; Ούτε τα ονόματά τους δεν ξέρουμε, ούτε ένα τιμητικό δίπλωμα να καμαρώνουν τα παιδιά και τ' αγγόνια.

28 Οκτωβρίου 2016.

Ο αγέρας βιτσίζει τα πρόσωπα. Βουίζουν τα δέντρα, ριγούν τα βουνά.

Ανεβήκαμε για μια δέηση στις ψυχές τους, ένα στεφάνι στη μνήμη τους. Ψάχνουμε για απανεμιά. Τρυπώνουμε στο χώρο κάτω απ' το άγαλμα. Έξι άνθρωποι όλοι κι όλοι κι ο παπάς εφτά. Εκεί η δέηση, προφυλαγμένοι.

Αυτές άντεξαν και χιόνια και ανεμοσούρια και πόλεμο και θάνατο. Εμείς; Όλο και λιγότεροι οι προσκυνητές. Εμείς; Τις ξεχάσαμε.

Βιαζόμαστε να μπούμε στ' αυτοκίνητά μας. Φτωχύνουμε!....

Κι ύστερα την πρώτη Κυριακή του Νοέμβρη στην Γκραμπάλα. Το άπαρτο κάστρο. Η κορφή υψ. 1201 μ. που έγινε μνήμη 20 παλληκαριών. Το ύψωμα θρύλος. Το φρόντρο των Ιταλών.

Κάθε χρόνο οι ψυχές ανηφορίζουν ευλαβικά στον τόπο της θυσίας. Ο τύμβος, μια λιθοσωριά κάνει τους περαστικούς να σταματούν.

Έτσι και φέτος. Παρούσες οι αρχές, πολιτικές και στρατιωτικές. Οι σύλλογοι, γειτονικές κοινότητες. Όλοι οι εκπρόσωποι του Ζαγοριού, συγγενείς των πεσόντων, προσκυνητές.

Ανάμεσά τους πέντε ορειβάτες που ανέβηκαν στην κορφή για να τιμήσουν τη θυσία.

Ακολουθεί κατάθεση στεφάνων και προσκλητήριο:

1. Χατζόπουλος Νικόλαος ανθυπολοχαγός από Θεσ/νίκη
2. Μαγγίνας Κων/νος λοχίας από Δωδώνη
3. Ζώης Κων/νος δεκανέας από Ροδοτόπι

Στρατιώτες:

4. Βίτσικας Ευάγγελος Βασιλικό Πωγωνίου
5. Δήμος Κων/νος Καλέντζι Ιωαννίνων
6. Καψάλης Ιωάννης Δίκورφο Ιωαννίνων
7. Μπαλτζός Χρήστος Πράμαντα
8. Μπούμπας Βασίλειος Μέτσοβο
9. Νάσσης Βασίλειος Ψήνα
10. Ντάτσης Λεωνίδας Ρωμανό
11. Νικολάου Νικόλας Ελαταριά Σουλίου
12. Πανταζής Παύλος Ανθοχώρι
13. Πέτρου Στέργιος Ζίτσα
14. Τζίμας Ευάγγελος Τόσκεσι
15. Τσίπης Λάζαρος Παλαιοχώρι
16. Χαλβατζής Βασίλειος Μέτσοβο
17. Χαρίσης Παναγιώτης Λιγοψά
18. Χαρίτος Ιωάννης Βαλάννιδα
19. Χαχάμ Ραφαήλ Ιωάννινα
20. Ρίζος Βασίλειος Ελαταριά

**Απόντες -
Έπесαν υπέρ πατρίδος**

Ο αντιδήμαρχος κ. Σταύρος Τζόκας θα εκφωνήσει τον πανηγυρικό. Ο Εθνικός ύμνος κάνει κορμιά και ψυχές να ριγούν.

Κι ύστερα ερημιά και σιωπή! Η δόξα αγκαλιάζει τα ματωμένα κορμιά, τα σφαλισμένα μάτια, τα νεκροστολισμένα λείψανα από τις Ζαγορίσιες γυναίκες.

Σωρός τα δάφνια στεφάνια.

Ξένε, διαβάτη, στάσου! Γονάτισε ευλαβικά μπροστά στο σωρό κι άφησε τη σκέψη σου να γοργοπετάξει σε μάνες, γυναίκες κι αδελφές που δεν έκλαψαν, δεν μοιρολόγησαν, δεν νεκροστόλισαν τα νιόκοφτα λουλούδια τους.

Ας είναι αιώνια η μνήμη τους.

Κατάθεση στεφάνων στον Τύμβο της Γκραμπάλας

Ο Περιφερειάρχης κ. Αλέκος Καχριμάνης

Ο Δήμαρχος Ζαγοριού κ. Βασίλειος Σπύρου

Ο Εκπρόσωπος της 8ης Μεραρχίας

Ο εκπρόσωπος της Ι.Λ.Ε.Ζ. κ. Στέφανος Γαλανόπουλος

Η εκπρόσωπος του Πολ. Συνδέσμου Ζαγορισίων κ. Ελ. Δούβλη

Ο ομιλητής κ. Σταύρος Τζόκας, Αντιδήμαρχος Δήμου Ζαγοριού.

28η Οκτωβρίου:

ΚΑΘΕ ΧΡΟΝΟ ΤΕΤΟΙΑ ΜΕΡΑ

Σηκώνόταν στις 5 το πρωί. Κάθε, μα κάθε χρόνο, αυτή τη μέρα. Στις 5. Την ίδια εκείνη ώρα, που τους χτύπησαν οι Ιταλοί. Έπινε τον καφέ του και με μάτια που γυάλιζαν, χανόταν στις αναμνήσεις του. Μπορεί και να ξεκινούσε από το '22 και την πολύχρονη αιχμαλωσία του στο Εσκή-σεχίρ... και μετά από λίγα χρόνια, ξανά, στην Πρώτη Γραμμή... Υπέρ βωμών και εστιών...

Είχε ζήσει πολλά, είχε χάσει φίλους και συντρόφους... Σ' εκείνον η μοίρα στάθηκε γενναιοδωρή. Του επέτρεψε να ξαναγαλιάσει το παιδί του και να παίξει με τα εγγόνια του... και να τα διδάξει... μέσα απ' τις αλήθειες του, που στα παιδικά μας μάτια φάνταζαν... παραμύθι.

Κάθε, μα κάθε χρόνο, τέτοιες μέρες, είμαστε και πάλι κοντά του. Κρεμόμαστε απ' τα χείλη του, όπως τότε. Χανόμαστε στις αναμνήσεις του... Και το ξέρει... και περιμένει... εκεί, στο Καλπάκι, στο πολεμικό μουσείο... την αγάπη μας, την ευγνωμοσύνη μας και λίγα λουλούδια δίπλα στη φωτογραφία του και την μικρή ταμπελίτσα που γράφει...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Διοικητής 1ου Τάγματος, 15ου Συντάγματος της 8ης Μεραρχίας

Λιάνα Τζιόβα

Η εισβολή των Ιταλών στην Ελλάδα δεν ήταν τυχαία. Το φθινόπωρο του 1936 ο Ιωάννης Μεταξάς παρέστη σε Συνεδρίαση του Ναυτικού Συμβουλίου και μεταξύ άλλων είπε ότι προβλέπω πόλεμο μεταξύ αγγλικού και γερμανικού συγκροτήματος. Εις τον πόλεμον αυτόν θα κάνω ό,τι μπορώ για να μην εμπλακεί η Ελλάδα.

Ξημερώματα της 28ης Οκτωβρίου 1940, στο τηλεσίγραφο της ιταλικής κυβέρνησης μέσω του Πρεσβευτή Γκράτσι στο σπίτι του στην Κηφισιά για ελεύθερη διέλευση των Ιταλικών στρατευμάτων στην Ελλάδα απάντησε με ένα γιγαντιαίο ΟΧΙ, ο πρωθυπουργός Ιωάννης Μεταξάς.

Ήταν η αρχή του πολέμου, της ανδρείας και της θυσίας του στρατού μας, με τον λαό να συμμετέχει σε όποια βοήθεια μπορούσε και άφησε ορφανά παιδιά, ανάπηρους, ξεκληρισμένες οικογένειες, καταστροφές και αρπαγή πλούτου της χώρας μας, όταν πια οι Ιταλοί συνέπραξαν με τους Γερμανούς.

Οι Ιταλοί προσπάθησαν να σπάσουν τη γραμμή άμυνας του Καλπακίου για να εισέλθουν στα Γιάννενα με μεγαλύτερη ευκολία. Η γραμμή του Καλπακίου ήταν πολύ οχυρωμένη και οι Ιταλοί απέτυχαν στην προσπάθειά τους να την εκπορθήσουν.

Τότε αποφάσισαν να επιτεθούν στα υψώματα της Γκραμπάλας και να την καταλάβουν παρακάμπτοντας τη γραμμή αμύνης Καλπακίου ούτως ώστε με ευκολία να καταλάβουν τα Γιάννενα.

Η θέση όμως της Γκραμπάλας ήταν και αυτή ενισχυμένη στρατιωτικά, όπως προβλεπο-

Ο Πόλεμος του 1940

Η Μάχη της Γκραμπάλας

ταν από το σχέδιο αμύνης.

Η άμυνα της Γκραμπάλας είχε ανατεθεί στο 3^ο Τάγμα του 15 Συντάγματος της 8ης Μεραρχίας με διοικητή τον Ταγματάρχη πεζικού Κων/νο Πανταζή. Πριν από την επίθεση των Ιταλών πραγματοποιήσαν με τον πεζικό τους βολή πυροβολικού με μεγάλη σφοδρότητα. Την ώρα εκείνη ο διοικητής του λόχου **Γεώργιος Τσίτος** ο οποίος βρισκόταν στα χαρακώματα έλαβε ένα φάκελο που περιείχε μια ζωγραφιά από την μικρή του κόρη Ουρανία και συγκινήθηκε βαθιά. Ο σφοδρός βομβαρδισμός για τους νεαρούς στρατιώτες ήταν πρωτόγνωρος και αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τη Γκραμπάλα. Την επομένη όμως 3 Νοεμβρίου δόθηκε διαταγή από τη Μεραρχία για την ανακατάληψή της, στον 3^ο λόχο του 15 Συντάγματος της 8ης Μεραρχίας με λοχαγό τον Γεώργιο Τσίτο.

Κατά την έναρξη της επίθεσης των Ελλήνων για την ανακατάληψη της Γκραμπάλας η αντίδραση των Ιταλών ήταν τόσο σφοδρή που παρά την εντολή του λοχαγού οι στρατιώτες δεν προχωρούσαν ούτε βήμα.

Τότε ο λοχαγός τους παρά τον στρατιωτικό κανονισμό που προβλέπει ο ηγέτης του τμήματος να βρίσκεται πίσω από το τμήμα, ο ίδιος παρέβλεψε τον κανονισμό, ετέθη επικεφαλής του τμήματος και προχωρούσε προς την κορυφή της Γκραμπάλας. Οι στρατιώτες αναθάρρη-

σαν και ακολούθησαν τον διοικητή του λόχου τους.

Οι Ιταλοί βλέποντας όλο το λόχο να προχωρεί με την «ιαχή Αέρα» κατά πάνω τους εγκατέλειψαν την Γκραμπάλα, οπισθο-

Της ΟΥΡΑΝΙΑΣ ΤΣΙΤΟΥ - ΣΚΑΡΒΕΛΗ

χωρώντας άτακτα. Στην κορυφή της Γκραμπάλας και μέσα σ' ένα όρυγμα ανθίστατο Ιταλός Μελανοχίτης. Πρώτος ήλθε σε επαφή μαζί του ο διοικητής του λόχου με τον οποίο ήλθε στα χέρια.

Στην προσπάθεια του Έλληνα διοικητή να χρησιμοποιήσει το περίστροφο αυτό έπαθε εμπλοκή και δεν λειτούργησε. Τότε ο Ιταλός βρήκε την ευκαιρία με μια εκτίναξη του σώματός του να ξεφύγει από τα χέρια του και να υποχωρήσει. Κατά την υποχώρησή του μπήκε σε ένα χαράκωμα και βρισκοντας μια χειροβομβίδα εκεί την εκτόξευσε εναντίον του διοικητή από απόσταση δέκα περίπου μέτρων. Με την έκρηξη ο διοικητής του λόχου έχασε τις αισθήσεις του και θεωρήθηκε από τους άντρες του νεκρός, οπότε σταμάτησε η επίθεση.

Εν τω μεταξύ άρχισε να βρέχει και πιθανόν λόγω της βροχής ο τραυματίας λοχαγός ανέκτησε για λίγο τις αισθήσεις του και σήκωσε ψηλά το ένα του χέρι. Οι στρατιώτες διαπιστώνοντας ότι ο διοικητής δεν ήταν νεκρός συνέχισαν την επίθεση και βλέποντας τον Ιταλό να τρέχει οπισθοχωρώντας, τον σκότωσαν.

Το ύψωμα της Γκραμπάλας κατελήφθη από τον ελληνικό στρατό.

Ο τραυματισμός ήταν βαρύτατος.

Από το σώμα του εξήχθησαν 32 βλήματα και νοσηλεύτηκε επί εξάμηνο στα Νοσοκομεία Ιωαννίνων, Λάρισας και Αθηνών. Μετά την θεραπεία πήρε βραχυχρόνια αναρρωτική άδεια και κατόπιν επρόκειτο να επιστρέψει στο μέτωπο. Στο μετα-

ξύ όμως το μέτωπο κατέρρευσε. Λίγους μήνες μετά την κατάληψη των Ιωαννίνων από τους Ιταλούς, εμφανίστηκαν στο σπίτι του στα Γιάννενα ένας Ιταλός στρατιωτικός και του ζήτησε να παρουσιαστεί στο Ιταλικό Στρατηγείο. Εκεί ο Ιταλός Στρατηγός τον αγκάλιασε και τον συνεχάρη γιατί υπερασπίστηκε την πατρίδα του τόσο γενναία.

Ακολούθησε η τρομακτική ομηρία από τους Ιταλούς όταν άρχισε να φουντώνει το αντάρτικο.

Περίπου ένα χρόνο αργότερα ο Γεώργιος Τσίτος, πιάστηκε όμηρος μαζί με άλλους αξιωματικούς. Θυμάμαι αδρά τη μητέρα μου να κλαίει αγκαλιάζοντας τον πατέρα μου και εκείνος αγέρωχος να ακολουθεί τους Ιταλούς σιωπηλός.

Μεταφέρθηκε στην Ιταλία όπου και παρέμεινε φυλακισμένος για ένα χρόνο. Λίγο πριν μεταφερθεί στη Γερμανία κατάφερε να δραπετεύσει. Για τρία περίπου χρόνια περιπλανήθηκε στα ορεινά χωριά της Ιταλίας ζητώντας ελεημοσύνη. Με την απελευθέρωση βρέθηκε στη Ρώμη όπου και ήλθε σε επαφή με τον Ευάγγελο Αβέρωφ μετέπειτα υπουργό Εξωτερικών της Ελλάδος ο οποίος και τον βοήθησε οικονομικά, ενώ παράλληλα τον διόρισε φρούραρχο στη διώρυγα του Σουέζ.

Σήμερα στην κορυφή της Γκραμπάλας υψώνεται ένας πέτρινος τύμβος που έγινε με πρωτοβουλία των υπεύθυνων του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας», της Ι.Λ.Ε.Ζ. και της Ένωσης Ζαγορισίων Αθηνών για να θυμίζει τη θυσία των νέων στρατιωτών για την πατρίδα.

Κάθε αρχές Νοέμβρη, συνήθως Κυριακή, γίνεται ένα μνημόσυνο και τους τιμούμε καθετόντας δάφνινα στεφάνια με την παρουσία των αρχών της πόλης μας.

Στο Μουσείο του Καλπακίου βρίσκεται το διάτρητο από τη χειροβομβίδα του Ιταλού χιτώνιο του Γεωργίου Τσίτου για να μας θυμίζει τον ηρωισμό του πατέρα μας και να μας κάνει υπερήφανους και τυχερούς για την αυτοθυσία του, την οικογένεια του αδερφού μου Νικολάου Τσίτου και τη δική μου.

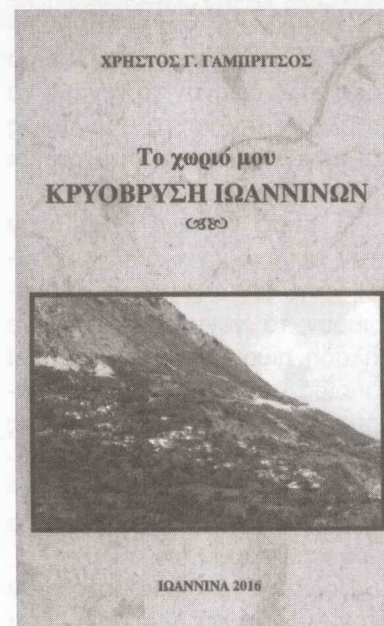
Βιβλιοπαρουσίαση

Η ΚΡΥΟΒΡΥΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Στις 9 Οκτωβρίου 2016 στην Κρυόβρυση Ιωαννίνων έγινε η παρουσίαση του βιβλίου με τίτλο: «**Το χωριό μου Κρυόβρυση Ιωαννίνων**» του Κρυόβρυσιτη συγγραφέα κ. Χρήστου Γεωρ. Γαμπρίτσιου, γραμματέως του εν λόγω χωριού επί σειρά δεκαετιών. Στην εκδήλωση αυτή παρευρέθησαν και μέλη του συλλόγου μας (Καβαλλαρίου) πολλοί καθηγητές και άνθρωποι επισήμων φορέων.

Ο σύλλογος Καβαλλαρίου επαινεί ιδιαίτερα την προσπάθεια αυτή, έχοντας και ο ίδιος την προσωπική του εμπειρία, καθ' ό,τι ο Καβαλλαρίτης δικηγόρος Οδυσσέας Τόσκας κατέγραψε την ιστορία του χωριού του αφήνοντας μια σπουδαία πηγή της τοπικής ιστορίας για την επιστήμη της Λαογραφίας και όχι μόνον.

Φρονούμε πως η επίπονος προσπάθεια του ευγενούς τέκνου της Κρυόβρυσης κ. Χρήστου Γεωρ. Γαμπρίτσιου για την περισυλλογή του υλικού του πολυσέλιδου βιβλίου του καταξιώνει τον ίδιο για την αγάπη προς τον τόπο του, την αγάπη προς τους χωριανούς, τους νέους Κρυόβρυσιτες και την υπηρετήση της επιστήμης της Λαογραφίας και της ιστορίας,

για τις πολύτιμες πληροφορίες προς τις ερχόμενες γενιές. Παρέδωσε λοιπόν και επίσημα το χωριό του στην ιστορία και έγινε προς αυτό ευεργέτης. Μακάρι να βρίσκεται για κάθε χωριό και κάποιος με το ανάλογο ενδιαφέρον.

Ο σύλλογος Καβαλλαρίου συγχαίρει τον κ. Χρήστο Γαμπρίτσιο και θεωρεί πως και για το Ζαγόρι μας το βιβλίο του θα αποτελεί λόγο αναφοράς καθ' ό,τι γεωγραφικά και ιστορικά ανήκει σ' αυτό.

Από το σύλλογο Καβαλλαρίου

Καλέ μου φίλε κ. Τζιόβα
Γεια σου και χαρά σου

1. Όχι διάβασα, αλλά μελέτησα το φύλλο 459 - ΣΕΠΤ. 2016 «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» και σας στέλνω τα θερμά μου συγχαρητήρια, τα οποία φυσικά κατά μεγάλο ποσοστό ανήκουν στους συντάκτες των άρθρων.

2. Όλα τα θέματα του περιοδικού βέβαια αξιόλογα:

2α' Η πρώτη σελίδα, «προτάσεις για την πορεία του», πολύ σωστές και πρέπει να προσεχθούν.

2β' σελ. 2 χρονογράφημα του κ. Συκιώτη υπέροχο.

2γ' «Καλοκαίρι στο Ζαγόρι» του κ. Κομπάρου και ιδιαίτερα η ομιλία για τις γκλίτσες του κ. Βασδέκη. Φαντάζομαι θα ήταν ωραία. Επειδή με ενδιαφέρει αυτή η ομιλία, αν δεν δημοσιευ-

Επιστολές

Από την Κοζάνη...

θεί στο ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ, θέλω να μου δείξεις το μονοπάτι να φτάσω μέχρι τον ομιλητή.

2δ' σελ. 9: «Γιατί το καλοκαίρι στο χωριό» του Απ. Ντινιλέξ υιοθετώ τις απόψεις του, με ένσταση στην τελευταία του παράγραφο. Οι συνταξιούχοι θέλουν ιατροφαρμακευτική φροντίδα η οποία δεν υπάρχει στο χωριό.

2ε' σελ. 10 «ομιλία για το Δάσκαλο-συγγραφέα κλπ» Κ. Λαζαρίδη επίσης υπέροχη. Έχω ένα βιβλίο του για το Ζαγόρι.

2στ' σελ. 12 «Ο Βοϊδομάτης» δεν με ικανοποιεί απόλυτα η εξήγηση που γράφει για την

ΚΑ' ΣΥΝΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ (2016)

Σας αποστέλλω κατάσταση με τους συμμετέχοντες έφηβους βουλευτές που συμμετείχαν στην ΚΑ' ΣΥΝΟΔΟ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ του 2016 με την παράκληση να δημοσιεύσετε στην εφημερίδα σας.

Επισημαίνεται ότι ανάμεσα στα 12 ηπειρωτόπουλα είναι και ο **Αλέξιος Ευριπίδης** (μαθητής της Γ' τάξης του 5ου Λυκείου Ιωαννίνων) του Δημητρίου και της Ευρύκλειας Γκίκα, καταγόμενης από Νεγάδες Ζαγορίου και Άνω Πεδινά, το γένος Λαζάρου.

Γκίκας Γεώργιος
Συν/χος Δάσκαλος

Με απόλυτη επιτυχία διεξήχθη από 07-11 Ιουλίου 2016 η ΚΑ' Σύνοδος της Βουλής των Εφήβων. Πρόκειται για θεσμό εμπνευσμένο από τον «αιώνιο έφηβο» Αντώνη Σαμαράκη και λειτουργεί στα πλαίσια του Δημοκρατικού μας Πολιτεύματος επί εικοσαετίας και πλέον, συνεχώς και με επιτυχία.

Στην εν λόγω σύνοδο έλαβαν μέρος και δώδεκα Ηπειρωτόπουλα κατόπιν σχετικής εξετάσεως. Αξίζει να αναφερθούν κατά Νομό και Σχολείο οι μαθητές-τριες που έλαβαν μέρος στις εργασίες της παραπάνω συνόδου και εκπροσώπησαν επαξίως την Περιφέρεια Ηπείρου:

ΝΟΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΑΛΕΞΙΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ (5ο Γενικό Λύκειο Ιωαννίνων)
ΚΥΡΙΤΣΗ ΑΦΡΟΔΙΤΗ (3ο ΕΠΑ.Λ. Ιωαννίνων)
ΣΚΑΝΔΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ (Γενικό Λύκειο Κατσικά «ΜΑΡΟΥΛΕΙΟ»)
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ ΔΕΡΕΚΑ ΚΛΕΙΩ (Γενικό Λύκειο Ζωσιμαίας Ιωαννίνων)
ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Γενικό Λύκειο Ανατολής)

ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ

ΚΟΤΣΑΡΙΝΗ ΜΑΡΙΑ (2ο Γενικό Λύκειο Άρτας)
ΧΑΡΜΠΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ (1ο Γενικό Λύκειο Άρτας)
ΝΙΚΟΛΑΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (3ο Γενικό Λύκειο Άρτας)

ΝΟΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ

ΝΑΚΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ (1ο Γενικό Λύκειο Φιλιππιάδας)
ΠΑΠΑΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΗ (1ο Γενικό Λύκειο Πρέβεζας)

ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

ΤΣΙΡΩΝΗ ΜΑΡΙΑ (Γενικό Λύκειο Παραμυθιάς)
ΚΑΤΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (2ο Γενικό Λύκειο Ηγουμενίτσας)

Στην παραπάνω σύνοδο συμμετείχε ύστερα από πρόσκληση της Βουλής και η μαθήτριά του 7ου Γεν. Λυκείου Ιωαννίνων Κωστή Παρασκευή η οποία συμμετείχε και το προηγούμενο έτος, προκειμένου να βραβεωθεί, μετά από συμμετοχή της σε σχετικό λογοτεχνικό διαγωνισμό της Βουλής, για το διήγημά της με τίτλο «ΤΟ ΑΔΟΞΟ ΤΕΛΟΣ».

Συγχαίρουμε τους προαναφερόμενους «Εφηβους Βουλευτές 2016» για την επιτυχή συμμετοχή τους στη σύνοδο και τους ευχόμαστε καλή σχολική χρονιά και καλή επιτυχία στις επερχόμενες Πανελλήνιες εξετάσεις.

Συγχαίρουμε τη συμμετέχουσα Κωστή Παρασκευή για την επιτυχία της στο τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών του Πολυτεχνείου και της ευχόμαστε καλές σπουδές.

Θεωρούμε ότι όλοι οι Ηπειρώτες επιθυμούν τη συνέχεια αυτού του αξιολογού θεσμού, προκειμένου να δοθεί η ευκαιρία και σε άλλους νέους από την περιοχή μας να συμμετέχουν στη Βουλή των Εφήβων.

στο Ορειβατικό Καταφύγιο Αστράκας, Δρακόλιμνη και επιστροφή στο Πάπιγκο.

6. Πιστεύω ότι είναι από τα ομορφότερα μέρη στην Ελλάδα και τον κόσμο και που και σ' όλο τον κόσμο δεν υπάρχει.

Ο Θεός έβαλε - έδωσε όλη την ομορφιά στην περιοχή σας. 7. Τέλος σου στέλνω ένα μικρό δοκίμιο με θέμα: Η σημασία της χλόης στη ζωή μας.

Σε παρακαλώ αν υπάρχει χώρος στο «ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» και διάθεση καταχωρίστε το.

Προκαταβολικά σ' ευχαριστώ για όλα.

Κλείνοντας το σημειώμά μου τούτο στέλνω σ' όλους τους χαιρετισμούς του.

Με αγάπη και εκτίμηση
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Χρυσ. ΚΟΥΡΤΗΣ

ΚΟΖΑΝΗ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

ΓΙΑΝΝΕΝΑ SERVICES

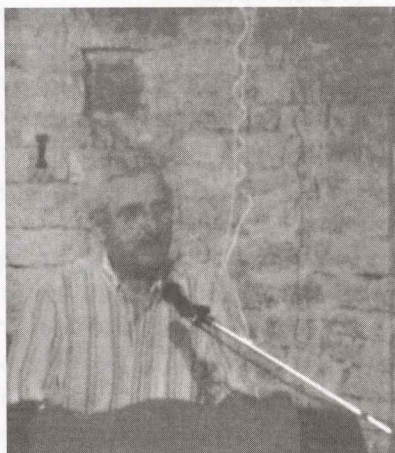
ΕΣΥΔΕ
Απ. Γραμ. 1
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΕΛΟΤ EN ISO 9001:2000
Απ. Γραμ. 216/259

Π.Ε.Α.Π.
1995 ΜΟΝΟΤΙΜΟ

SERVICE ΠΟΛΥΚΑΤΟΙΚΙΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Μιχάλης & Ηλίας Κατσούπης Ο.Ε.
Μ. Αγγέλου 15 & Γρ. Σακκά 6-8, Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 35300, 75041, 70020 - Fax: 26510 70944
κιν. 6936 477477, 6936 474474
www.giannenaservices.gr, e-mail: info@giannenaservices.gr

Κουκουλιώτικα γεφύρια και μύλοι

Σπύρος Τσουμάνης

Πρόεδρος της Αδελφότητας
Εκδήλωση της 30 Ιουλίου 2009
στο Κουκούλι με θέμα
«Αναφορά στα Γεφύρια»
Θέμα: Κουκουλιώτικα γεφύρια
και μύλοι.

(Συνέχεια
από το προηγούμενο φύλλο)

Από τα μέσα του 19ου αιώνα υιοθέτησε το γεφύρι αυτό και ανέλαβε την επισκευή και την συντήρησή του η οικογένεια των Πλακιδάων από το Κουκούλι. Μια πλάκα εντοιχισμένη σ' αυτό μας φανερώνει πως ο Αλέξανδρος και ο Ανδρέας Πλακίδας το επισκεύασαν το 1866. Μια άλλη μας πληροφορεί ότι ο Ευγένιος Πλακίδας το επισκεύασε το 1912. Έτσι το γεφύρι αυτό πήρε και δεύτερο όνομα «Πλακίδα».

Το 1960 το επισκεύασε η Ένωση Ζαγορισίων της Αθήνας και το 1975 η Αρχαιολογική Υπηρεσία Ιωαννίνων.

Την 22 προς 23 Απρίλη 1977 άγνωστοι χάλασαν αρκετό τμήμα από το παλιό καλντερίμι του γεφυριού. Υπήρχε διάχυτη η γνώμη πως αυτό έγινε προς εξεύρεση χρημάτων που είχαν θαφτεί εκεί από την εποχή του εμφυλίου πολέμου. Η Αρχαιολογική Υπηρεσία Ιωαννίνων αποκατέστησε τις ζημιές αυτές.

Προς τα δυτικά από το Κουκούλι και περίπου μισή ώρα απ' αυτό ήταν ο μύλος του «Μίσιου». Σήμερα σώζονται μόνο τα ερείπιά του. Δεν ξέρουμε με ακρίβεια ούτε πότε χτίστηκε, ούτε ποιος ήταν ο πρώτος ιδιοκτήτης του. Πιθανόν να πήρε αυτό το όνομα από τον γεφύρι

που βρίσκεται κοντά του, που ξέρουμε ότι το έφτιαξε ο Αλέξιος Μίσιος από το Μονοδένδρι. Ωστόσο δεν υπάρχουν στοιχεία που να μας πληροφορεί ότι αυτός έφτιαξε και τον μύλο.

Ο μύλος αυτός είχε ένα μάτι (ένα ζευγάρι μολόπετρες) και είχε και μαντάνια και νεροτροβιά. Σ' αυτόν άλεθαν τα χωριά Κουκούλι, Καπέσοβο, Βραδέτο, Βίτσα, Μονοδένδρι και Άνω και Κάτω ΠΕΔινά.

Ως τα μέσα του 19ου αιώνα ανήκε στον Γιαννάκη Κόκκορο από το Κουκούλι και σε κάποιον Σκουμπούρη από τα Γιάννενα, όπως και μύλος του Κόκκορου. Έπειτα περιήλθε και αυτός στην κυριαρχία του Δημήτρη Κόκκορου και του παιδιού του Γρηγόρη.

Το 1924 πουλήθηκε και αυτός στον Αθανάσιο Βασδέκη από την Βίτσα και κατόπιν στον Αθανάσιο Μυλωνά από το Μανασσή.

Πάνω από τον μύλο, ανατολικά στον μεγάλο βραχώδη όγκο, υπάρχει μια πολύ βαθειά και παράξενη σπηλιά, που λέγεται «Σπηλιά της Κουρκούτως». Και αυτό γιατί εκεί κράτησαν αιχμάλωτη το 1884 οι ληστές την Κουρκούτω από το Μονοδένδρι που την αιχμαλώτισαν για λύτρα. Τελικά πήραν τα λύτρα αλλά σκότωσαν την Κουρκούτω.

Λίγα μέτρα βορειότερα από το μύλο υπάρχει το μονότοξο γεφύρι με το όνομα «Μίσιου», γιατί το έφτιαξε το 1748 ο άρχοντας Αλέξης Μίσιος από το Μονοδένδρι.

Επειδή στο γεφύρι αυτό πήγαιναν συχνά οι γυναίκες που δεν έκαναν ζωντανά τα παιδιά τους και έριχναν στο ποτάμι τους αρκάδες που είχε το γεφύρι, γιατί υπάρχει τέτοια πρόληψη στο Ζαγόρι, το 1938 που επισκευάστηκε το γεφύρι, κατάργησαν ολοκληρωτικά τους αρκάδες που είχαν απομείνει και εξασφάλισαν τα στηθαία του με στενό πεζούλι.

Ανέκαθεν υπήρχαν κάποιοι κανόνες απαράβατοι που τους ακολουθούσαν όσοι πήγαιναν στον μύλο. Πρώτα-πρώτα έπρεπε να περιμένουν την σειρά τους. Μονάχα με κοινή συγκατάθεση των ενδιαφερομένων μπορούσε να αλλάξει την σειρά. Γι'

αυτό και έμεινε να λέγεται: με την αράδα σαν τον μύλο. Μερικοί δεν περίμεναν την σειρά τους παρά άφηναν το γένημα να το αλέσει την νύχτα ο μυλωνάς και πήγαιναν την άλλη μέρα και το έπαιρναν.

Η σειρά έσπαγε μόνο όταν ήταν συνεχόμενοι δύο κουμπάροι γιατί δεν έπρεπε να ανακατωθούν τα γεννήματα. Υπήρχε δηλαδή πιθανότητα να αδικηθεί κάποιος από τους δύο κουμπάρους χωρίς να το θέλει κανένας τους. Όταν υπάρχει «λάδι» (κουμπιριά) θεωρείται μεγάλη αμαρτία να κλέψει ή να αδικήσει ο ένας κουμπάρος τον άλλο.

Πολλές γυναίκες πήγαιναν στον μυλωνά και λίγη πίτα. Έτσι τον καλόπιαναν για να τους φτιάξει το αλεύρι τους καλό, πολύ λεπτό.

Αυτοί που περίμεναν την σειρά τους, για να περάσει η ώρα τους έλεγαν διάφορες κουβέντες και ιστορίες που πολλές φορές ήταν παράξενες και υπερβολικές. Γι' αυτό τον λόγο έχει επικρατήσει να λένε τα εξής όταν διαπιστώνουν ότι κάποιος λέει υπερβολικά πράγματα:

«Αυτά π'λες τα λεν στου μύλου», ή «Αυτά π' μας λες είναι μπαχαλότια κι τα λεν στου μύλου».

Παλιά συνήθεια ήταν στον μύλο να ψένουν «σταχτοκουλούρες», δηλαδή ψωμί πρόχειρα ζυμωμένο χωρίς προζύμι από φεσκοαλεσμένο αλεύρι και ψιγμένο πάνω στην καμένη μαύρη πλάκα, με την οποία ήταν στρωμένη η γωνιά στο τζάκι.

Λόγω του πολύ θορύβου που υπήρχε στον μύλο όταν αυτός άλεθε, οι παραβρισκόμενοι έπρεπε να μιλούν δυνατά για να ακούει ο ένας τον άλλο. Έτσι έμεινε το «Μη φωνάζεις τόσο, δεν είμαστε στο μύλο».

Για τους μύλους και τους μυλωνάδες υπάρχουν οι παρακάτω παροιμίες:

1. «Όλος ο κόσμος κλαίει το χάλι του κι ο μυλωνάς τ' αυλάκι», ο κάθε άνθρωπος στενοχωριέται ανάλογα με τις ανάγκες του.

2. «Όποιος μπαίνει στον μύλο θα βγει αλευρωμένος», χαρακτηρίζεται η επίδραση του περιβάλλοντος.

3. «Ο καλός ο μύλος αλέθει απ' όλα», χαρακτηρίζουν το καλό στομάχι και όχι μόνο.

4. «Και στον μύλο να τον βάλεις, αυτός ακαίριος θα βγει», όταν κάποιος παραμένει άθρωτος από τις μπόρες και τα ατυχήματα της ζωής.

5. «Έβαλε το νερό στ' αυλάκι», όταν κάποιος τακτοποιεί τις υποθέσεις του.

6. «Ήκσαν π' το κάνουμε και κίνσα κι οι μυλωνάδες», όταν κάποιος προσπαθούν να εκμεταλλευθούν μια ευκαιρία με άτομα κατώτερης αξίας.

7. «Βάνει κι η μυλωνού τον άντρα της με τουςπραματευτάδες», λέγεται για κάποιον που περηφανεύεται χωρίς αξία.

8. «Ορθογραφία χαλεύεις στις μυλωνούς τον κ...», όταν κάποιος ζητάει λεπτομερείς διευκρινίσεις γύρω από ένα ζήτημα και αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει.

Από παλιά στους κατοίκους των χωριών υπήρχε η δοξασία πως οι μύλοι ήταν το αγαπημένο μέρος των καλλικαντζάρων, ιδιαίτερα κατά το χρονικό διάστημα του «Δωδεκαήμερου». Γι' αυτό τον λόγο οι μυλωνάδες έκλειναν τους μύλους τους και έφευγαν την παραμονή των Χριστουγέννων και επέστρεφαν και άνοιγαν πάλι τον μύλο μετά τα Φώτα, όταν άγιαζαν τα νερά.

Ο Κώστας Λαζαρίδης αναφέρει μια παράδοση σχετική με την δράση των καλλικαντζάρων και την δράση τους στους μύλους κατά το Δωδεκαήμερο: «Κάποτε στα παλιά τα χρόνια μια γυναίκα πό το Κουκούλι, που λεγόταν Νούλα, κατέβηκε με λίγο γένημα για να το αλέσει στον μύλο του Κόκκορου. Ήταν απόγεμα όταν ξεκίνησε από το Κουκούλι. Εκεί στον μύλο άργησε να αλέσει κι έτσι την πήρε η νύχτα. Επειδή φοβόταν να ανηφορήσει μοναχή της ως το χωριό, την ξέβγαλε για λίγο διάστημα ο μυλωνάς και την πέρασε από τον πρώτο μεγάλο λάκκο που λέγεται «λάκκος του Αϊ-Νικόλα». Ο μυλωνάς κατόπι γύρισε στον μύλο του και υπήρχε τον ανήφορο για το χωριό. Τότε της παρουσιάστηκε μπροστά της ένα καψούρι (καλικάντζαρος) με μορφή γίδας.

Κουκουλιώτικα γεφύρια και μύλοι

Πήγαινε αυτό μπροστά και χτυπούσε πότε-πότε το πόδι του, όπως ακριβώς κάνουν τα γίδια, όταν βλέπουν ξένο σκυλί να περνάει μπροστά τους. Πότε πήγαινε αυτό μπροστά της και χτυπούσε το πόδι του και πότε πίσω της. Όταν άλλαζε θέση, δηλαδή έφευγε από πίσω της για νάρθει μπροστά της, αυτή άκουγε τα περπατήματά του, που ήταν απαράλλαχτα με τα βήματα της γίδας. Τότε θυμήθηκε πως αυτή έπρεπε να πει καμιά προσευχή. Έτσι είχε ακούσει ότι πρέπει να κάνουν σε παρόμοιες περιπτώσεις. Άρχισε λοιπόν αυτή να μουρμουρίζει το «Κύριε ελέησον» πολλές φορές και το «Πάτερ ημών». Έτσι με αγωνία και φόβο και με τρεμάμενα γόντα έφτασε ως την κορυφή του «Κοκκινίου» που είναι πιο κάτω από τα «Λωρίδια» και σε απόσταση από το χωριό περίπου 200 μέτρα. Εκεί ακούστηκε από το χωριό ένα πετεινολάλημα και στην στιγμή το καψούρι έγινε άφαντο. Χάθηκε από μπροστά της παίρνοντας τον κατηφορικό δρόμο για το μύλο». Αυτή η γυναίκα η Νούλα ήταν η γιαγιά της κ. Ελευθερίας Πετράκη και το γεγονός αυτό της το διηγήθηκε η ίδια.

Κυρίες και κύριοι προσκεκλημένοι.

Τα πέτρινα τοξωτά γεφύρια συνήθως είναι χτισμένα σε μια ιδιαίτερη αλλά και σε πολλές περιπτώσεις δυσπρόσιτη θέση. Εξαιτίας της δυσπρόσιτης θέσης τους αλλά και της έντονης αστυφιλίας που καταδυναστεύει την ελληνική ύπαιθρο τις περισσότερες φορές τα πέτρινα γεφύρια δεν αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του άμεσου περιβάλλοντος των Ελλήνων και οι γνώσεις τους σχετικά με αυτά είναι περιορισμένες έως ανύπαρκτες. Μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις, όχι μόνο δεν είμαστε εξοικειωμένοι με αυτά αλλά δυστυχώς αγνοούμε ακόμα και την ύπαρξή τους. Έτσι πάρα πολλά έχουν περιέλθει σε αχρηστία και αναπόφευκτα έχουν γίνει γορά στη φθοροποιό δύναμη του πανδαμάτορα χρόνου.

Καθώς τα πέτρινα γεφύρια ήταν προϊόντα της διαρκούς αλληλεπίδρασης της καλλιτεχνικής έμπνευσης του ανθρώπου με την ανέγγιχτη ομορφιά της

μητέρας φύσης, σήμερα αποτελούν ένα θέμα που μπορεί να προκαλέσει το ενδιαφέρον πολλών ερευνητών και να γίνει αντικείμενο διεπιστημονικής μελέτης. Η απόλυτη ένταξη των γεφυριών στο φυσικό περιβάλλον, οδήγησαν τον πρωτοπόρο μελετητή τους κ. Σπύρο Μαντά (1984) να δηλώσει ότι οι άνθρωποι για να καλύψουν μια επιτακτική ανάγκη τους (αυτήν της επικοινωνίας) αναγκάστηκαν να προεκτείνουν την ίδια τη φύση, χτίζοντας αυτά τα αριστουργήματα της λαϊκής αρχιτεκτονικής σε πλήρη αρμονία με το περιβάλλον φυσικό τοπίο.

Αυτοί οι αυτοδίδακτοι λαϊκοί αρχιτέκτονες εμπνεύονταν από τη ρήση ότι ο πρώτος γεφυρωποιός είναι η ίδια η φύση και έτσι ακολουθούσαν τους κανόνες που η ίδια η φύση υπαγόρευε και γενικά φρόντιζαν να μην προσβάλλουν αισθητικά το φυσικό τοπίο με τις κατασκευές τους. Γι' αυτό χρησιμοποιούσαν μόνο ντόπιες πέτρες και άλλα φυσικά δομικά υλικά, όπως ξύλο, χώμα και νερό.

Το πλήθος των εμπειριών και των γνώσεων που σχετίζονται με την κατασκευή των γεφυριών (π.χ. λέξεις σχετικές με τα γεφύρια, τους μαστόρους, τη συνθηματική γλώσσα τους, τα εργαλεία τους κ.ά.) και που αποκτήθηκαν με την πάροδο αιώνων, όχι μόνο δεν θα το μεταλαμπαδεύσουμε στις επόμενες γενιές αλλά θα το απολέσουμε σταδιακά μέσα σε λίγες δεκαετίες.

Αιρετοί εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, άνθρωποι του Υπουργείου Πολιτισμού, του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, άλλων Δημοσίων Υπηρεσιών αλλά και κυβερνητικών και μη οργανισμών που ασχολείσθε με την πολιτιστική και την τουριστική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος της χώρας μας, κύριο μέλημά σας θα έπρεπε να είναι η ακριβής καταγραφή, η διεπιστημονική μελέτη, η συντήρηση-επισκευή, η προστασία και τέλος η ανάδειξη των πέτρινων γεφυριών ως μοναδικά δείγματα της πολιτιστικής κληρονομιάς της χώρας μας.

Γιατί αυτά δεν τα κληρονομήσαμε από τους πατεράδες μας, τα δανειστήκαμε από τα παιδιά μας.

Από προσφυγές δύο κληρονόμων του

Δικαστικό σήριαλ... φρενάρει το Ίδρυμα Αγάπριου Τόλη!

Γι' αυτό δεν λειτουργεί και το Μουσείο στους Κήπους Ζαγορίου

**Ρεπορτάζ
ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΕΤΣΗ**

Το... σήριαλ του υπό σύσταση ιδρύματος «Λαογραφικό Μουσείο Αγάπριου Τόλη» στους Κήπους Ζαγορίου συνεχίζεται, για τέταρτη και πλέον χρονιά, και όπως φαίνεται, θα χρειαστούν ακόμη πολλά χρόνια!

Αιτία, η συνεχιζόμενη, από χρόνια, δικαστική διαμάχη, μεταξύ δύο κληρονόμων του συλλέκτη, ο οποίος έφυγε από τη ζωή την Πρωτομαγιά του 2012.

Συγκεκριμένα, το Μονομέλές Εφετείο Ιωαννίνων, με απόφασή του (υπ' αριθ. 108/2014) έκρινε δεκτή την έφεση της Φωτεινής Χρήστου Δέρβα, με την οποία η ίδια προσέβαλε σχετική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων (από 18.5.2012 πράξη και το 293/2012 πρακτικό του).

Σημειώνεται ότι το σκεπτικό της απόφασης του Εφετείου, αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι «το κείμενο αυτό (το κείμενο που φέρεται ως διαθήκη) δεν συνιστά υποστατή διαθήκη και ως εκ τούτου η δημοσίευσή του ως διαθήκη ήταν αδύνατη...».

Ο Δημήτριος Δέρβας (ο έτερος εκ των κληρονόμων), άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου τριτανακοπή κατά της ανωτέρω απόφασης, την οποία το Δικαστήριο απέρριψε στο σύνολό της, ως ασάσιμη (αριθμός απόφασης 216/2015).

Ήδη, κατά της ανωτέρω απόφασης, ο Δημήτριος Δέρβας προσέφυγε στο Ανώτατο Δικαστήριο, στον Άρειο Πάγο. Η εκδίκαση της επίμαχης υπόθεσης δεν έχει ακόμη προσδιοριστεί... Το Μουσείο παραμένει βεβαίως κλειστό!

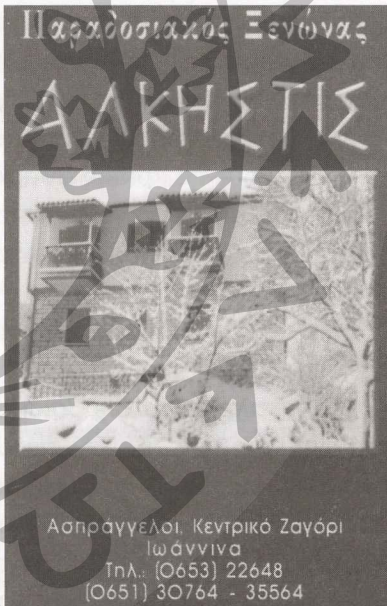
Πρέπει να τονιστεί ότι, όπως αναφέρει το Υπουργείο Οικονομικών (1152485/5410/Α001 έγγραφο), «... το Συμβούλιο Εθνικών Κληροδοτημάτων, με την από 26/1411-2012, γνωμοδότησή του, έκρινε ότι προκειμένου να αποφανθεί σχετικά με την έκδοση ή μη Προεδρικού Διατάγματος με το οποίο να εγκρι-

νεται η σύσταση του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία «Λαογραφικό Μουσείο Αγάπριου Τόλη», θα πρέπει να προηγηθεί η εξέταση του κύρους των δύο ιδιογράφων διαθηκών, από το αρμόδιο δικαστήριο, κατόπιν αίτησης του έχοντος έννομο συμφέρον και σε περίπτωση εγκυρότητας, να προσδιοριστεί το ακριβές περιεχόμενό τους, καθώς από το δυσανάγνωστο γραφικό χαρακτήρα του διαθέτη, δεν προκύπτει αν αυτό συνάδει με το περιεχόμενο της συστατικής πράξης του ιδρύματος».

Σημειώνεται ότι το 2015, υπεγράφη «Μνημόνιο Συνεργασίας», μεταξύ της Περιφέρειας Ηπείρου και του Δήμου Ζαγορίου, το οποίο μεταξύ άλλων, αναφέρει τα εξής:

«Οι ως άνω συμβαλλόμενοι φορείς, ήτοι η Περιφέρεια Ηπείρου και ο Δήμος Ζαγορίου, δεσμεύονται να εξαντλήσουν κάθε δυνατή προσπάθεια και συμβολή, σε συνεργασία με τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς και πρόσωπα, για την άμεση έγκριση του ως άνω ιδρύματος, για την περαιτέρω λειτουργία του λαογραφικού μουσείου από το ίδρυμα με την επωνυμία «Λαογραφικό Μουσείο Αγάπριου Τόλη».

Δεν έγινε γνωστό σε ποιες ενέργειες προέβησαν οι ανωτέρω φορείς, σύμφωνα με το Μνημόνιο Συνεργασίας. Οι Ζαγοριείς οι αναμένουν απάντησή...

Ασπράγγελοι, Κεντρικό Ζαγόρι
Ιωαννίνα
Τηλ.: (0653) 22648
(0651) 30764 - 35564

ΑΝΤΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ, «ΕΠΙΣΤΟΛΗ»!!!

Από το αφτί και... στον δάσκαλο!

Παραλαμβάνοντας το τεύχος του Οκτωβρίου, το άρθρο-καταπέλτης με δέκα (10) προτάσεις όλες και όλες, του διαχειριστή και Ταμία του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» μου θύμισε την ρήση –τίτλο– του δικού μου άρθρου «από το αφτί και στον δάσκαλο». **ΜΟΝΟ** που σήμερα μας δίνετε την δυνατότητα να τραβήξουμε εμείς το αφτί σας και μάλιστα δυνατό.

Χωρίς να σας τιμά, κ. Τσεκούρα η δήλωση της 35ετούς σας θητείας ως διαχειριστής και ταμίας, μόνο και μόνο η αναφορά σας δείχνει ότι επιμελώς κρύβονται αλήθειες πίσω από την **ΕΤΑΙΡΕΙΑ** σας. Οι οποίες πρέπει να ανασυρθούν και επιτέλους, όπως και σεις αναφέρεστε στην όγδοη (8^η) πρόταση του άρθρου σας... για να γνωρίζουν όλοι οι Ζαγορίσιοι τι ακριβώς συμβαίνει με το «Ζαγόρι μας» και φυσικά αντίκειται στην ένατη (9^η) πρόταση... Αυτά όλα... για το «Ζαγόρι μας» και όχι για εκβιασμό ατόμων και συνειδήσεων....

Πείτε μας λοιπόν τι συμβαίνει με το «**Ζαγόρι μας**»;;;

1. Δημοσιοποιείτε μας το καταστατικό της **ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**.

2. Δημοσιοποιήστε μας το ονόματά των **ΕΤΑΙΡΩΝ**. Ακόμη και τους τεθνεώτες για να μάθουμε και μεις ποιοι είναι «το Ζαγόρι μας».

3. Ενημερώστε μας, γιατί **ΠΟΤΕ!** η **ΕΤΑΙΡΕΙΑ** σας δεν άνοιξε τις πύλες για **ΝΕΟΥΣ** εταίρους (ηλικιακά και συνδρομητικά) που ίσως αναπτέρωνε το περιοδικό και ανανέωνε τον «αέρα» της (εταιρίας);

4. Πείτε μας γιατί με την έναρξη της οικονομικής κρίσης αντί να συμβιβαστείτε με το γεγονός όπου όλοι μείωσαν τις συνδρομές, εσείς αυξήσατε τη συνδρομή;

5. Γιατί δεν εκδίδεται το περιοδικό διμηνιαία ή τριμηνιαία;;;

6. Απειλείτε να δημοσιοποιήσετε τα ονόματα των 183 (συμπεριλαμβανομένου και εμού) μη συμμορφούμενων δεκτών του περιοδικού αλλά πείτε μας γιατί δεν τους διαγράφετε έτσι απλά; Είναι **ΝΤΡΟΠΗ** και μόνο

να γράφετε (7^η πρόταση) ότι ...ενδεχόμενη **ΜΗ** έκδοση του περιοδικού ... θα συμβεί γιατί 183 χρωστούν ή καθυστερούν ή ακόμη και δεν πληρώνουν!!!

7. Πείτε μας γιατί ενώ με στόμφο διατείνεστε ότι **...διαθάζεται από 2000 οικογένειες Ζαγορισίων στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο...** μόνο 817 είναι τακτοποιημένοι οικονομικά;;; 183 είναι καλοπληρωτές! Πόσα χρωστάνε οι υπόλοιπες 1000 οικογένειες έως τις 2000;;;

8. Δημοσιοποιήστε όμως και τα ονόματα των 817 τακτοποιημένων συνδρομητών ώστε από σεβασμό να σκύβουμε το κεφάλι προς αυτούς.

9. Κοιτώντας **ΜΟΝΟ** το παρόν τεύχος Οκτωβρίου οι συνδρομές είναι 2.620€ άρα απλά και αναλογικά σημαίνει τριάντα χιλιάδες (30.000€) ευρώ ετησίως και μας απειλείται στην πρώτη (1^η) πρόταση ότι....πνέει τα λοίσθια...

Περιμένω λοιπόν από την συντακτική σας επιτροπή, να δω το ονοματεπώνυμό μου (ως μέλους που σας οφείλει συνδρομές) στο τεύχος του Δεκεμβρίου όπως επίσης και δημοσιευμένη την παρούσα επιστολή μου. Σε μη δημοσιοποίηση της επιστολής, το παρόν κείμενο πρέπει και θα τύχει αποστολής σε έγκριτα περιοδικά και εφημερίδες, όπως λέει και η θρησκεία μας... Πάση πόλεως χώρας και των πίστει εκκούντων εν αυτώ... **φυσικά** «για εκβιασμό ατόμων και συνειδήσεων»!

Χρηστογούλας Στέφανος

Βραδέτο Ζαγορίου

Υστερόγραφο (Υ.Γ.) προς την συντακτική επιτροπή:

Επιθυμώ την δημοσιοποίηση του παρόντος αυτούσια με τις δικές μου υπογραμμίσεις και έντονα γραμμένες λέξεις.

Σε περίπτωση ΜΗ δημοσιοποίησης ενημερώστε με ώστε να διακόψω τη συνδρομή μου προς το περιοδικό σας αφήνοντας φυσικά το χρέος μου ΑΠΛΗΡΩΤΟ ες αεί!

ΑΠΑΝΤΗΣΗ
ΣΤΟΝ
Κ. ΧΡΗΣΤΟΓΟΥΛΑ

Αγαπητέ Στέφανε, ως νεόκοπος Ζαγορίσιος και εκ Βραδέτου (όπου μετοίκησες) ορμώμενος (δηλαδή αφ' υψηλού) μας εγκαλείς με μια απαράδεκτη, για το ήθος και ύφος επιστολή, γιατί απλά στην αγωνία μας να μην κλείσει «**Το Ζαγόρι μας**», ύστερα από σαράντα χρόνια ματωμένης προσπάθειας, **ζητούμε από τους συνδρομητές μας να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους που καθυστερούν για δύο και τρία χρόνια.**

Όπως βλέπεις, χωρίς τον παραμικρό ενδοιασμό δημοσιεύουμε την επιστολή σου αυτή, διαθέτοντας προθύμως όχι μόνο το ένα αλλά και τα δύο ώτα μας (!!!!) μιας και βρέθηκε «δάσκαλος», (έστω και μη Ζαγορίσιος), να μας τα «τραβήξει». Και βεβαίως, δεν είναι δική σου η ΝΤΡΟΠΗ, αλλά ολόκληρη δική μας γιατί τολήσαμε (όπως είπαμε) να ζητήσουμε ύστερα από πολλές γραπτές και τηλεφωνικές ειδοποιήσεις την καταβολή των ετήσιων συνδρομών στο περιοδικό!!!

Για να τελειώνουμε: **Για το Τι κάνουμε και Τι θα κάνουμε για το περιοδικό μας και Πώς θα τακτοποιήσουμε τα οικονομικά του είναι αποκλειστική δική μας υπόθεση και ευθύνη.** Πάντως σε ό,τι σε αφορά, σε πληροφορούμε πως δεν υπάρχει πλέον θέμα. Έκανες ο ίδιος την αποκάλυψη, ότι είσαι ένας από τους 183 που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Έτσι μας απάλλαξες από τον κόπο να το κάνουμε εμείς (αν το κάναμε). Σε πληροφορούμε λοιπόν, **ότι από τη στιγμή αυτή δεν είσαι πλέον συνδρομητής του περιοδικού** μας (αυτό είναι το τελευταίο τεύχος που λαμβάνεις) **και μαζί με τη διαγραφή σου διαγράφουμε και όλα τα χρωστούμενά σου.** Έτσι, μη μας ξαναταράξεις «τους κύκλους μας» και άντε.... στο καλό, έτσι στα απλά Ελληνικά, για να μην μεταχειριστούμε, το ανάλογο, στα «Γαλλικά» και ακόμη χειρότερα στα.... Τούρκικα (και ο νοών νοεΐτω).

Η Συντακτική Επιτροπή

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ Π. ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

Msc στα Εφαρμοσμένα Οικονομικά

Σπ. Λάμπρου 34 - Ιωάννινα
Τηλ.: 26510 26208 Κιν.: 6944 681912
e-mail: jntinalexis@gmail.com

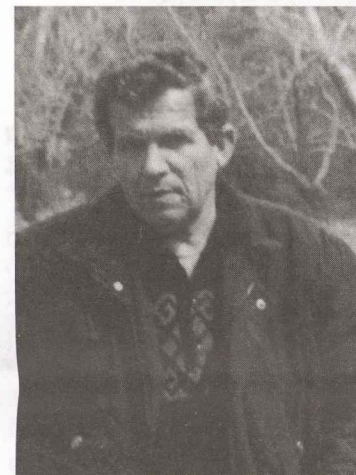
ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Φάνης Πασπαλιάρης

Ένα ένα ξεκόβονται και λιγοστεύουν τα ζαγορίσια αγκωνάρια. Τελευταίο ένα διαλεχτό και ιδιαίτερο, ο Φάνης Πασπαλιάρης. Τι να γράψει κανείς για τον ευγενικό, το μειλίχιο δικηγόρο από το Τρίστενο; Με την ευγένειά του, με το ήθος με την αγάπη του ήξερε να υπερασπίζεται τον τόπο του, ταπεινά, έντιμα, ανυστερόβουλα χωρίς ίχνος περηφάνιας κι αυτοπροβολής. Η συζήτηση μαζί του ήταν πάντα μάθημα ήθους και ευπρέπειας. Σίγουρα το Ζαγόρι έγινε φτωχότερο με το χαμό του, τώρα που όσο ποτέ έχει ανάγκη από τέτοιους ανθρώπους. Αξέχαστη η μνήμη του.

Ελένη Δούβλη

Αλέξης Γάρος

Αγαπημένο μας μπαμπά,

Όταν ένας άνθρωπος αξιόλογος φεύγει από τη ζωή συνθίζεται να λέγονται κάποια λόγια γι' αυτόν. Για την πορεία της ζωής του. Γιατί η αρετή, η τιμιότητα και η προσφορά πρέπει να βραβεύονται. Γιατί όπου βραβεύεται η αρετή εκεί ξεφυτρώνουν άριστοι άνθρωποι. Κι εσύ αγαπημένο μας μπαμπά ήσουν ένα άτομο αξιόλογο, γεμάτο καλοσύνη.

Θα μπορούσαμε να γράψουμε πολλά για το μεγαλείο της ψυχής σου. Αλλά σ' αυτές τις δύσκολες

στιγμές φοβόμαστε ότι τα λόγια μας είναι φτωχά και δεν θα αποδώσουν τα πρέπει.

Η σκέψη σου όμως θα μας δώσει κουράγιο και δύναμη να συνεχίσουμε τη ζωή μας.

Αγαπημένο μας μπαμπά, ήσουν πηγή αγάπης, δικαιοσύνης και ευσπλαχνίας. Είχες την ευλογία να δημιουργήσεις μια καλή και αξία οικογένεια. Σε θυμόμαστε να προσφέρεις τη ζωντάνια και τον ενθουσιασμό στο σπίτι μας.

Με χαρακτήρα πρόσχαρο, πρόθυμο και δημιουργικό. Πάντα ήθελες να δίνεις και δεν ήθελες να παίρνεις. Έφυγες και άφησες στην οικογένειά σου και σε όλους τους γνωστούς και φίλους ένα δυσαναπλήρωτο κενό. Όμως δεν θα ξεχαστείς.

Πάντα θα σε θυμόμαστε και πάντα θα σ' αγαπάμε.

Λένα Γάρου - Χριστίνα Γάρου

Αλέξης Γάρος

Αγαπητέ Αλέξη, φίλε και συγχωριανέ

Δακρύζω ακόμη και σήμερα Αλέξη, όταν σε θυμάμαι 15/χρονο περίπου, τα παγωμένα χειμωνιάτικα πρωινά που πήγα να γυμνάσιο στα Γιάννενα να κοιμάσαι στο κουβούκλιο του φορτηγού στο συνεργείο του Λαμπράκη μόνο με μία κουβέρτα.

Ο δρόμος της ζωής σου, ανηφορικός, δύσβατος, σκληρός και παγιδωστρομένος.

Τον περπάτησες, αγόγγυστα, καρτερικά, υπομονετικά και όταν πήρες το τιμόνι στα χέρια σου, ανάσαινες, δουλεύοντας στα φορτηγά, στα λεωφορεία και στο ταξί, δείχνοντας στα αφεντικά σου, στους γύρω σου και στην οικογένειά σου τα χαρίσματά σου.

Υπάκουος γιος, υποδειγματικός σύζυγος, στοργικός πατέρας,

αξιολάτρευτος παππούς, εξαίρετος γείτονας, ειλικρινής φίλος, κοινωνικός άνθρωπος, ταπεινός και αξιοπρεπής.

Ευγενικός και ειλικρινής στις σχέσεις με τους γύρω σου.

Με την Δάφνη δίπλα σου, δημιουργήσατε μια υπέροχη οικογένεια. Αποκαταστήσατε τα κορίτσια σας και χάρηκες τα εγρονάκια σου Αλέξη, όχι τόσο όσο θα ήθελες.

Ο πόνος των δικών σου δεν θα σταθεί εμπόδιο στην ουράνια πορεία σου. Δέξου αγόγγυστα το χόμα της Γιαννιώτικης γης που σε σκέπασε και πες πως είναι το ίδιο με της Αρίστης που τόσο αγαπούσες. Καλό σου ταξίδι Αλέξη

Γιώργος Ζαχάρης

Για το Θείο Βαγγέλη

Με θλίψη και πόνο πήραν τηλέφωνο από Αθήνα από την Ξαδερφούλα Όλγα τα άσχημα νέα. Ο αγαπημένος μου θεϊός Βαγγέλης έφυγε από τη ζωή. Για μένα διπλός ο πόνος. Ήμασταν τόσο αγαπημένοι μεταξύ μας.

Έπιασε δουλειά στην εταιρεία λιπασμάτων «Μποδοσάκη» στον Πειραιά με πενιχρό μισθό και αναγκάστηκε να μένει στη Δραπετσώνα.

Στα χρόνια της υπομονής, όπως λέει και το τραγούδι, (1947-1951), όταν καταλάβαινα ότι στην τσέπη μου έχω 5 δραχμές κατέβαινα από Αθήνα στον Πειραιά για να μοιραστούμε ένα πιάτο φαγητό μαζί και ένα πενιχτάκι ρετσίνα, μου έκανε κουράγιο στην ταβερνούλα της γειτονιάς. Πήγε στρατιώτης στην Πελοπόννησο για ένα διάστημα και μετά τον στείλανε για παραθέρηση στο μακρύ νησάκι. Επέστρεψε το 1949 στη δουλειά του και σιγά σιγά ανέβηκε σκαλοπάτια.

Παντρεύτηκε τη Χριστίνα Φίλου και απέκτησαν την Όλγα τους, την μικροσκοπική Όλγα, την πανέξυπνη Όλγα που για 12 σχολικά χρόνια ήταν πάντα σημαιοφόρος.

Ήταν και άλλοι θεϊοί μου, ο Νικόλας και ο Ιωάννης.

Επί δικτατορίας Μεταξά, ο Ιωάννης βασανίζεται στο σταθμό χωροφυλακής Αρίστης για την περίφημη δήλωση μετανόιας και πεθαίνει από το ξύλο.

Ο Νίκος, πρωτότοκος, ήταν στη Θεσσαλονίκη, την ίδια εποχή φυλακίστηκε. Είχε παντρευτεί τη Στέλλα (δεν γνωρίζω το επίθετο) από το χωριό Τσατάλτσα, σήμερα Χωριστή Δράμας. Εκεί βρήκα και τον τάφο της το 2009. Το 1941 με την κατάρρευση της Ελλάδας, οι Γερμανοί πήραν όλους τους κομμουνιστές από τις φυλακές Θεσσαλονίκης και τους πήγαν στο Χαϊδάρι. Το 1944 (αν δεν κάνω λάθος) 400 άτομα, τους πήραν από το Χαϊδάρι στην Καισαριανή και τους εκτέλεσαν. Από απόκομμα εφημερίδας της Αθήνας, κάποιος το έφερε στο χωριό και έτσι μάθαμε ότι ο Νίκος ήταν πλέον νεκρός.

Ο δεύτερος πόνος μου, το σπίτι της αγαπημένης μου μάνας Ευανθίας, που πέθανε τόσο νωρίς, το επώνυμο Μανέκα χάνεται. Σ' αυτό το σπίτι είδα τόσο στοργή, συμπάρασταση, αγάπη. Η θεία μου Θωμάτσα ήταν η δεύτερη μάνα μου.

Πόσο θα ήθελα να είχα την οικονομική δύναμη να αγοράζα εγώ αυτό το σπίτι. Μεγάλη μου χαρά όμως, το πήραν συγγενικά χέρια. Καλό σου ταξίδι αγαπημένο μου θεϊέ Βαγγέλη!

Εύχομαι να συναντήσεις όλα τα αγαπημένα μας πρόσωπα.

Από μένα Καλή Αντάμωση!

Στην Ξαδερφούλα μου Όλγα και Σπύρο, Θερμά συλλυπητήρια!

Από Αυστραλία

**Χρήστος και Μαρία Ζαρόπουλος
Ευανθία και Δημήτρης Χήρας**

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ

Συγχαρητήρια

– Η **Βασιλική Κολακέ** του Θωμά και της Ευφροσύνης πέρασε στη Γεωπονική του Παν/μίου Θεσσαλίας στο Βόλο. Θερμά συγχαρητήρια. Καλές σπουδές.

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Επιτυχίες

– Η **Στεφάνια** του Λεωνίδα **Σαφαρίκα** και της Ευανθίας πέρασε 3η στο Τμήμα Μαιευτικής στο ΤΕΙ Πτολεμαΐδας. Θερμά συγχαρητήρια, καλή φοιτητική ζωή στην εγγονή του Στέφανου και της Γεωργίας Μαγγίδη.

Γάμοι

– Η **Αλεξάνδρα Τσένη** του Δημητρίου και της Αθηνάς στεφανώθηκε τον εκλεκτό της **Σπυρίδωνα Παπαευθυμίου** στην Αθήνα στις 17-9-2016. Βίον ευτυχή και ανθόσπαρτον.

Θάνατοι

Ο **Παπιγκιώτης Επαμεινώνδας** του Παναγιώτη και της Σπυριδούλας που είχε γεννηθεί στις 11-5-1925 στο Σκαμνέλι απεβίωσε στην Αθήνα και από τις 14-11-2016 αναπαύτηκε για πάντα στα Άνω Πεδινά.

Νάχουν την ευχή τους και να του πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί του.

ΑΝΩ ΡΑΒΕΝΙΑ

Γεννήσεις

– Η **Χριστίνα** και ο **Αλέξανδρος Αθ. Φαρμάκης** απόκτησαν πρωτότοκο αγοράκι στις 16-10 στη Γερμανία. Γερό και τυχερό το τρίτο εγγονάκι της Τζένης Καλογήρου και έκτο δισεγγονάκι της Μαριγούλας Α. Καλογήρου.

– Η Δέσποινα και ο Πάνος Ρούντας χάρισαν μια χαριτωμένη αδελφούλα στο γιο τους Σταύρο στις 27-10-2016 στην Αθήνα. Είναι το δεύτερο εγγονάκι της Τασίας και Σταύρου Ρούντα και το τέταρτο δισεγγονάκι της Τούλας και Σπύρου Δημουλά.

Θάνατοι

– 11-10-16 έφυγε απ' τη ζωή ο καλός γείτονας, ο καλο-

συνάτος 90χρονος **Δημήτριος Ρούντας** του Κων/νου και της Βαρβάρας. Συγγενείς και φίλοι τον συνόδεψαν από την Αθήνα και τον έφεραν ν' αναπαυτεί για πάντα στο όμορφο χωριό μας τα Άνω Ραβένια.

– Πέταξε για τη γειτονιά των αγγέλων 14-10-16 η **Αμαλία** σύζυγος του Βαγγέλη **Τσάτση**, κόρη των αιμυνήστων Παρασκευής και Αναστασίου **Ντεμπίρη** (που τον είχαν σκοτώσει οι γερμανοί). Η συμπαθέστατη χρυσοχέρα Αμαλία είχε γεννηθεί το 1930 στα Άνω Ραβένια, όπου και αναπαύτηκε. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς των εκλιπόντων.

ΒΙΤΣΑ

Βαπτίσεις

– Ο **Ευστάθιος Βασδέκης** και η **Φρενίκη Ελένη Τούση** βάπτισαν το γιο τους στο Αρχιμανδρείο Ιωαννίνων και ο ανάδοχος Χριστόδουλος Παπαρούσης του χάρισε το όνομα Νικόλαος. Να ζήσει γερό και τυχερό.

ΒΟΒΟΥΣΑ

Θάνατοι

– Ο **Θανάσης Μπινιάκος** του Βασιλείου και της Βαγγελής που είχε γεννηθεί στις 29-10-1939 στη Βοβούσα αναπαύτηκε για πάντα στο Κεστοράτι Αργυροκάστρου στην Αλβανία στις 29-9-2016. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΒΡΑΔΕΤΟ

Γεννήσεις

– Η **Αναγνωστοπούλου Χαρίκλεια** και ο **Ιωάννης Γιώτης** απόκτησαν πρωτότοκο κοριτσάκι στα Γιάννενα στις 12-10-2016.

Να τους ζήσει με υγεία, χαρά, ευτυχία!

Βαπτίσεις

– Ο **Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος** και η **Μαριάννα Ζήκου** βάπτισαν τον πρωτότοκο γιο τους στον Προφήτη Ηλία στα Καρδαμίτσια Ιωαννί-

νων στις 28-8-2016 και του χάρισαν το όνομα του παππού **Χρήστος**.

Γερό και τυχερό να ζήσει!

ΓΡΕΒΕΝΙΤΙ

Γάμοι

– Ο **Μαζανίτης Λάμπρος** του Δημητρίου και της Γλυκερίας και η **Διαμάντη Παναγιώτα** του Θεοδώρου και της Ελένης στεφανώθηκαν στις 17-9-2016 στην Αγία Μαρίνα στα Γιάννενα.

ΔΕΜΑΤΙ

Γάμοι

– Η **Τσιώλη Ευανθία** του Παναγιώτη και της Ελευθερίας και ο εκλεκτός της **Κυριάκος Τσαρτσάρας** του Βασιλείου και της Ελένης παντρεύτηκαν στην Αθήνα στις 13-10-2016. Βίον ευτυχή και ανθόσπαρτον.

Θάνατοι

– Η **Σοφία Οικονόμου** που είχε γεννηθεί στο Δεμάτι Ζαγορίου το 1925, αναπαύτηκε για πάντα στους Μηλιωτάδες στις 9-10-2016. Να έχουν την ευχή της και να της πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί της!

ΔΙΚΟΡΦΟ

Βαπτίσεις

– Ο **Στέφανος Τσίνης** και η **Βαρβάρα Αθανασίου** βάπτισαν το γιο τους στην Ελεούσα και η νονά Ανδρομάχη Πάικα του χάρισε το όνομα **Σταύρος**. Γερό και τυχερό να ζήσει!

ΔΙΠΟΤΑΜΟΣ

Γάμοι

– Ο **Γκέτσης Ευάγγελος** του Θωμά και η **Τσιμπλιαρίδη Τριανταφυλλιά** του Νικολάου παντρεύτηκαν στο Αίγιο στις 19-7-2016. Να ζήσουν!

ΔΟΛΙΑΝΗ

Θάνατοι

– Η **Μαριάνθη Ντέτσικα**, το γένος Βασιλικής και Κων/νου Στεργιάδη που είχε γεννηθεί στη Δόλιανη στις 23-1-1923 αναπαύτηκε για πάντα εκεί στις 8-11-2016.

Νάχουν την ευχή της και να της πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί της.

ΗΛΙΟΧΩΡΙ

Θάνατοι

– Ο **Μιχαήλ Κωνσταντίνου** του Αθανασίου και της Μαρίας που είχε γεννηθεί στις 6-10-1935 στο Ηλιοχώρι Ζαγορίου αναπαύτηκε για πάντα στην Αγριά Μαγνησίας στις 27-10-2016. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς.

ΚΑΒΑΛΛΑΡΙ

Γάμοι

– Ο **Νικόλαος Θάνος** του Δημητρίου και της Αγγελικής στεφανώθηκε στο Αγρίνιο την εκλεκτή του **Τσιγκα Σοφία** του Σπυρίδωνα στις 11-9-2016.

Να ζήσουν γεροί ευτυχισμένοι με αγάπη.

ΚΑΛΟΥΤΑΣ

Θάνατοι

– Η 91χρονη **Φιλομήλα Ζιάκα** έφυγε απ' τη ζωή 24 Οκτωβρίου 2016 στα Μέγαρη. Αναπαύτηκε για πάντα στο αγαπημένο της χωριό. Νάχουν την ευχή της και να της πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί της.

Θερμά συλλυπητήρια

ΚΗΠΟΙ

Βαπτίσεις

– Ο **Νικόλαος Δέρβας** και η **Ειρήνη Βαταβάλη** βάπτισαν το γιο τους και του χάρισαν το όνομα Άγγελος. Να ζήσει με υγεία, χαρά, ευτυχία.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Συγχαρητήρια

– Ο **Γεώργιος Τάγκας** του Κων/νου και της Μελοπομένης ορκίστηκε Ανθυπολοχαγός Τεχνικού της Σχολής Ευελπίδων και πήραν τα ξίφη τους από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο.

Καλή σταδιοδρομία

ΛΑΪΣΤΑ

Θάνατοι

– Ο **Γρίβας Γεώργιος** του Λάμπρου και της Μαρίας που είχε γεννηθεί στις 5-4-1922 απεβίωσε στα Φάρσαλα στις 22-10-2016. Νάχουν την ευχή του και να του πάρουν τα χρόνια οι απόγονοί του!

Θερμά συλλυπητήρια

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

έγινε η κηδεία της στο Μονοδένδρι. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Γεννήσεις

– Η **Διαμάντη Κωνσταντινιά** και ο **Θωμάς Τσελλίδης** απόκτησαν διδυμάκια. Δύο αγοράκια υγιέστατα ήρθαν στη ζωή στα Γιάννενα στις 13-10-16.

Να ζήσουν με υγεία, χαρά, ευτυχία!

ΠΕΤΡΑ

Θάνατοι

– Η **Ευθαλία Τσιώγκα** που είχε γεννηθεί στις 2-1-1934 στην Πέτρα Ζαγορίου αναπαύτηκε για πάντα στην Τρίπολη Αρκαδίας στις 17-9-2016. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Συγχαρητήρια

– Ο **Ναπολέων Μπέλλος** του Κων/νου και της Ελένης Δερέκα στο 2ο Πανελλήνιο τουρνουά τζούντο που έγινε στο Καλπάκι το Σάββατο 12-11-2016 στην κατηγορία τζούνιο Β' κατέκτησε την τρίτη θέση και πήρε χάλκινο μετάλλιο.

Θερμά συγχαρητήρια και σ' ανώτερα!

Θάνατοι

– Στον Ι. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Περιβλέπτου Ιωαννίνων έγινε η κηδεία του 76χρονου **Θεοφάνη Σουκοδέλου** στις 16-10-2016. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του!

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Γάμοι

– Ο **Φώτης Σκόδρας** του Βασιλείου και της Όλγας και η εκλεκτή του **Ορσαλία Χρόνη** του Κων/νου και της Βασιλικής στεφανώθηκαν στο Λουτράκι στις 17-9-2016. Να ζήσουν να ευτυχίσουν, απογόνους και όλα του κόσμου τα καλά να αποκτήσουν.

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι

– Η **Νικολέτα Λαδιά** το γένος Βασιλικής και Ιωάννη Ζιάκα που είχε γεννηθεί το 1933 απεβίωσε στα Γιάννενα στις 25-10-2016. Πάνδημη

Συλλυπητήρια

– Έφυγε από τη ζωή από τη ζωή η 85χρονη **Ευφροσύνη Νούσια**. Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της Αγνή και Βασίλη Βλαχόπουλο και λοιπούς συγγενείς.

Θάνατοι

– Πάνδημη έγινε η κηδεία του **Αριστείδη Δέμκα** την Τρίτη 15-11-2016 στο Τσεπέλοβο. Ο Αριστείδης ήταν γιος του Βασιλείου και της Ελένης και είχε γεννηθεί το 1933. Θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του!

Επιμέλεια:

Δέσποινα Γκερλέ Μπίτσα

ΑΝΩ ΠΕΔΙΝΑ

Γάμοι

– Θερμά συγχαρητήρια στη φίλη **Πόπη Ιάσωνα Ξάνθου** για τους γάμους του γιου της **Τιμολέοντα**, οδοντιάτρου, με την καλή του **Παρασκευή Τσικρίκα** φαρμακοποιό.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι. Ελένη Δούβλη

Επιτυχία

– Θερμά συγχαρητήρια στον **Ιωάννη Κατσούπη** γιο του Ηλία που πέτυχε στο Φυσικό τμήμα του Πανεπιστημίου μας στην πρώτη δεκάδα. Καλή πρόοδο.

Ελένη Δούβλη

Νέα επιστήμων

– Η **Μαρία Καλογήρου** κόρη του Δημήτρη και της Βίκυς Μακρή αφού αρίστευσε στις σπουδές της πολιτικού μηχανικού του ΑΠΘ, συνεχίζει ακάθεκτη μεταπτυχιακές σπουδές στην συντήρηση και αποκατάσταση μνημείων. Μια νέα και σίγουρη ελπίδα για το Ζαγόρι.

Θερμά συγχαρητήρια.

Ελένη Δούβλη

ΑΡΙΣΤΗ

Συγχαρητήρια

– Στον αγαπητό μας **Απόλλωνα Αγιοβασιλειώτου**, γιο

του Κων/νου και της Γεωργίας, που εισήλθε στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Κομοτηνής, ευχόμαστε να έχει καλή φοιτητική ζωή και να είναι το καμάρι των γονέων του καθώς και των παππούδων Απόλλωνα και Ιωάννου και των γιαγιάδων Θεοδώρας και Ευθαλίας.

Απόλλωνας και Θεοδώρα Αγιοβασιλειώτου

Συλλυπητήρια

– Στις οικογένειες των εξαδέλφων μου **Αλέξη Γάρου** και **Παντελή Τσινάθου** θερμά συλλυπητήρια.

Χρήστος & Μαρία Ζαροπούλου
Αυστραλία

ΒΙΤΣΑ

Γάμοι

Στις 12 Νοεμβρίου 2016 έγινε ο γάμος του αγαπητού μας **Αλέξανδρου Σπύρου** με την εκλεκτή της καρδιάς του **Παρή**.

Ευχόμαστε ολόψυχα να ζήσουν με χαρά και ευτυχία. Με αγάπη

Τάσος και Δανάη Κακαγιά

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Γεννήσεις

– Το ζεύγος **Λευτέρη Ντασένου** και **Χρυσάνθης Ευθυμίου** απόχτησε στις 19/11/2016 δεύτερη κορούλα μετά την Ιωάννα τους. Τις ευχές μας στο ζεύγος και στον παππού και την γιαγιά Γιάννη και Ρούλα Ευθυμίου, να τους ζήσει και να ευτυχίσει.

«Το Ζαγόρι μας»

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Γάμοι

– Το Σάββατο 29 Οκτωβρίου 2016, η **Ελίνα Βούρδα**, κόρη του αείμνηστου γιατρού Ξενοφώντα Βούρδα και της παιδιάτρου Βαρβάρας Κολιοπαππά, παντρεύτηκε με τον Γιαννιώτη δικηγόρο **Φίλιππα Αγγελίδη**, στον Ιερό Ναό Αρχιμανδρείου Ιωαννίνων. Θερμά συγχαρητήρια και να ζήσουν ευτυχισμένοι.

«Το Ζαγόρι μας»
Οικογένειες Βασίλη Τζιόβα Βασίλη Κοντοκάλη

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

Θάνατοι

– Το Σάββατο 5 Νοεμβρίου πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό της η **Χρυσάνθη Κοντοδήμου** ετών 74. Στα παιδιά της, τα εγγόνια της και σ' όλους τους συγγενείς θερμά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΜΗΛΙΩΤΑΔΕΣ

Γάμοι

– Στις 29 Οκτωβρίου έγινε στους Μηλιωτάδες ο γάμος της **Βασιλικής Β. Παπαευθυμίου** με τον **Κων/νο Γιαννίκο** από την Ικαρία. Να ζήσουν ευτυχισμένοι. Β. Σπύρου

Θάνατοι

– Έφυγε από τη ζωή η **Σοφία Β. Οικονόμου** σε ηλικία 91 ετών. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους της!

Β. Σπύρου

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Θάνατοι

– Το Σάββατο 19 Νοεμβρίου 2016, πέθανε και κηδεύτηκε στον Ι. Ναό Αγίας Μαρίας Ιωαννίνων, ο γνωστός δικηγόρος και πρώην βουλευτής **Χρήστος Νικ. Ιωάννου**. Τη νεκρώσιμη ακολουθία παρακολούθησε σύσσωμη η Γιαννιώτικη κοινωνία. Ο εκλιπών ήταν αγαπημένος σύζυγος της φαρμακοποιού Ολυμπίας Θεμελή, κόρης του αείμνηστου Ζαγορίσιου φαρμακοποιού στα Γιάννενα Ναπολέντα Θεμελή.

Τα θερμά και ειλικρινή συλλυπητήρια στη σύζυγό του, τα παιδιά, τα εγγόνια του, στο γαμπρό του πρ. βουλευτή Σταύρο Καλογιάννη και σ' όλους τους συγγενείς του.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΝΙΣΧΥΣΗ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

– Η **Τσεκούρα-Λαμπροπούλου Πόλυ** προσέφερε ενίσχυση στο περιοδικό μας το ποσό των 100 ευρώ.

Θερμές ευχαριστίες.

«Ζ»

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΕΥΡΩ 100

Ράπτης Ηλίας

ΕΥΡΩ 90

Καρυπίδης Δημήτριος
Βαταβάλης Πύρρος
Δέρβα Ιωάννα
Σφάγγος Άλκης

ΕΥΡΩ 60

Στεργίου-Αθανασούλα
Αικατερίνη
Παρλαπιάς Δημήτριος
Λαδιάς Άκης
Ρούντας Γεώργιος
Μιχαήλ Άρης
Θεμελή Αλέκα
Τσουμάνη Μιράντα
Μουδόπουλος Χαρίλαος
Πανταζή-Τζόκα Βασιλική
Τζόκα Μαρίνα
Στεφάνου Αντώνιος
Τσατσοπούλου-Γωγουβίτη
Μελίνα
Σπύρου Βασίλειος
Καπράντζιος Ιωάννης
Καραγιάννης Ντίνος
Καπερώνης Γεώργιος
Αθανασέλης Σωτήριος
Γερολάζου - Αγιοβασιλειώτου
Λόλα
Φραγκοπούλου Δανάη

ΕΥΡΩ 50

Γιαννακού Λουκία
Γιαννακού Μάρκοτ
Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών
Τσιγαρά - Καραγιάννη Ευτέρπη
Λογοθέτης Θωμάς

ΕΥΡΩ 40

Τζόκας Αλέξιος

ΕΥΡΩ 30

Μπουραζέρη Μαριάνθη
Σταθάς Δημοσθένης
Σκαρβέλη Ουρανία
Καραγιάννης Ηλίας
Σπυροπούλου Ελισάβετ
Βαλαούρας Λεωνίδα
Γεωργίτσης Τέλης
Παπακωστίδη Βικτωρία
Βουκουβάλα Μαρία
Τζιόμπος Κων/νος
Μπαϊρακτάρης Αλέξανδρος
Μπασογιάννη Μαρία
Σαουνάτσου Μαργαρίτα
Ζωίδου Ευαγγελία
Γάρου Δάφνη
Ρίζος Πέτρος
Τόλογλου Ανδρέας
Νούσιας Φρίξος
Τσουμάνης Παναγιώτης
Βακάμης Μηνάς
Βακάμης Πέτρος
Τσονίδης Ιωάννης
Οικονόμου-Βανδέρα Δέσποινα
Τσουμάνης Δημήτριος
Τσιαντή Χρυσούλα
Τζόκα-Παπανικολάου
Αναστασία
Τζόκας Νικόλαος
Ζαρίδη Ελευθερία
Δούβλης Βασίλειος
Δούβλη Κλεοπάτρα
Παπαδόπουλος Χρήστος
Βλαχόπουλος Ευάγγελος
Γκρουϊδης Αθανάσιος
Στέφα Ευανθία

ΕΥΡΩ 20

Τσώλη Ανδρονίκη

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Ενημερώνουμε τους συνδρομητές και αναγνώστες μας, πως το Γραφείο μας λειτουργεί από τις 9 μέχρι τις 13 π.μ. καθημερινά εκτός Σαββάτου. Τα απογεύματα πάντα κλειστό.

«Το Ζαγόρι μας»

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

– Οι οικογένειες **Νίκου** και **Πλάτωνος Αντωνίου** στη μνήμη **Γεωργίας Αντωνίου** προσέφεραν 50 ευρώ στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου.
– Η οικογένεια **Νικολάου** και **Μαίρης Τζαφλίδη** προσέφερε 50 ευρώ στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου.
Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί.

το ΖΑΓΟΡΙ μας

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ
ΕΤΟΣ 1978
★

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ:

ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ι.Λ.Ε.Ζ.

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ
★

ΣΥΝΤΑΣΣΕΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΓΚΕΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
Επίτιμος Πρόεδρος
ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
Πρόεδρος
ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
Α' Αντιπρόεδρος
ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΛΥ
Β' Αντιπρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
Γεν. Γραμματέας
ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
Ταμίας
ΖΑΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Εφορος Εκδηλώσεων
ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
Μέλος

Αριστίνδην μέλη:
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ - ΔΟΥΒΛΗ ΕΛΕΝΗ

Εξελεγκτική Επιτροπή

ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
Πρόεδρος
ΚΑΨΑΛΗΣ ΦΩΚΙΩΝ
Μέλος
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ
Μέλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και στο Μυροπολείο
ΚΑΛΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Τηλ. 26510 26266
Ιωάννινα 45444

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού 30 ΕΥΡΩ
Ευρώπης 40 ΕΥΡΩ
Εκτός Ευρώπης 50 \$ ΗΠΑ

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΡΟΥΛΑ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ:

Μ. ΔΟΥΒΛΗ - Π. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Καμπέρη)
Τηλ. 26510 20544 - 26510 27845
Ιωάννινα 454 44